

Добра радзі, добра і будзе!

WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

ВЫДАЕЦЦА 30 ЖНІўНЯ 1917 г.

31 снежня 2011 г.
СУБОТА
№ 251 (27115)
Кошт 800 рублёў

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

УСЕ НА СВЯТА!

Ад ёлак навагодніх пах смалы,
З гадзіннікаў
хвіліны ўніз сцякаюць.
Чакаюць навагоднія сталы,
І келіхі крышталёвыя чакаюць...

Ім засталася
ўжо няшмат чакаць,
І хутка ў іх шампанскае пальцеца,
Каб Новы год
з сябрамі сустракаць...
Гадзіннік б'е...
Ну, вось і ўсё, здаецца!

І год стары, нібыта гаспадар,

Сваю сядзібу спешна вызваляе.
Апошні ліст губляе каляндар,
І коркамі шампанскае страляе!

Гадзіннік б'е...
Ён б'е за разам раз!
І ў гэта пераходнае імгненне
Жадаю, каб усё збылося ў вас:
Усе надзеі, мары і памкненні!
І каб здароўе вас не падвяло,
І каб у вас было ўсяго навалом!
(Вось толькі гора
каб памени было...)

І каб у кожнай справе шанцавала!

Генадзь АЎЛАСЕНКА.

ЖЫЦЦЯЦУД

Калі вы апошні раз думалі: «Я шчаслівы чалавек»? На ўласным выселлі? Калі ваш сыноч пераможна рабіў першыя няўмельныя крокі? Калі адмывалі ад фарбы вокны ў толькі што атрыманай кватэры? А можа, не трэба варушыць старыя ўспаміны?

Магчыма, зусім нядаўна жыццё падкідвала і іншыя прыемныя сюрпрызы, проста мы іх не заўважылі. У паўсядзёнцы развучыліся радавацца простым рэчам?..

Жыццё поўнае сюрпрызаў. Можа, і перашкоды ў ім для нечага патрэбны. Яны робяць нас мацнейшымі. Альбо прымушаюць пайсці іншым шляхам, дзе мы сустракаем новых сяброў, новыя заняткі, новыя перспектывы. У вашай сямброўкі не склаліся адносіны з першым мужам, затое з другім яна стала шматдзетнай мамай, і жывуць душа ў душу. А, як аказалася, першы не можа мець дзяцей. Вы спазніліся на цягнік, але пазбеглі страшнай трагедыі. Сын застаўся без працы, але дзякуючы таму, што некаторы час сядзеў дома, ён выратаваў жыццё свайму бацьку, бо аказаўся побач, калі трэба было выклікаць «хуткую дапамогу». Ды і праца неўзабаве знайшлася сама, прычым больш прыбытковая — знаёмыя паклікалі на новую вакансію. Аднакласнік праваліў іспыт у гандлёвы тэхнікум — затое праз 2 гады паступіў у медыцынскі і стаў выдатным урачом. Напэўна, кожны знойдзе такія прыклады.

Хіба жыццё — гэта не цуд? Варта толькі зірнуць на яго іншымі вачыма.

Калі вы апошні раз бачылі зоркі? Загадвалі жаданні? Здзіўляліся? Няўжо час на гэта можна знайсці толькі ў навагоднюю ноч?

ЗВЯЗДА 31 снежня 2011 г.
НА МЯЖЫ
ТЫСЯЧАГОДДЗЯЎ
(2000—2001)

У 2000-м апошні нумар года выйшаў 28 снежня, а першы нумар наступнага года — дый новага тысячагоддзя, калі на тое — у панядзелак, 1 студзеня (!). Аб чым пісалі журналісты «Звязды» на мяжы тысячагоддзяў? Аб тым, што ў сталіцы на Новы год чакаецца вялізны феерверк — больш як 1000 залпаў, прычым ён будзе даўжэй за 25 хвілін; што толькі ў апошні тыдзень снежня ў Беларусь прыйшла сапраўдная зіма і выпала ажно месячная норма снегу; а таксама аб тым, што Нацбанк Беларусі ў 2001 годзе будзе прытрымлівацца «палітыкі прывязкі беларускага рубля да расійскага». Аб тым, што 8 канал можа быць адключаны ад трансляцыі, «па афіцыйнай версіі — у сувязі з нерэгулярнай аплатай арэндных паслуг»; што канчаткова спыняюць абарачэнне купюры старога ўзору — недэнамінаваныя мільёны і тысячы — і свабодна абменьваюцца ва ўсіх банках краіны на новыя, вартасцю ў 1000 разоў меншыя.

Напярэдадні новага тысячагоддзя вядомыя ў краіне асобы распавялі «Звяздзе», чаго ад яго чакаюць і што запомняць з адыходзячага, а таксама якія цікавыя выпадкі здарыліся з ім пад Новы год. Старшыня Цэнтрвыбаркама Лідзія Ярмошына, напрыклад, узгадала: «Гэты выпадак быў у студзені гады. Мы паехалі з сяброўкай адзначаць Новы год у Піцер. І так атрымалася, што мы засталіся без кампаніі, аказаліся чужымі ў гэтым горадзе. І Новы год мы адзначалі ўдваіх, у каланадзе Казанскага сабора, пад бой курантаў на Неўскім праспекце. Запомнілася на ўсё жыццё».

У гэтым жа нумары — гуртка Тацяны Падаяк са знакамітым беларускім пісьменнікам Іванам Шамякіным — пра духоўнасць і партыйнасць, 80-гадовы юбілей і лёс дзяцей, пра самую памятную сустрэчу Новага года, сямейныя традыцыі і пра тое, ці быў класік літаратуры калі-небудзь Дзедам Марозам. Іван Пятровіч узгадаў:

— ...з радасных «новых гадоў» найбольш памятны першы пасляваенны, сустрэча 1946 года ў вёсцы Пракопаўка Церахаўскага раёна (зараз гэта Гомельскі раён). Жылі вельмі бедна, але на Новы год усё-такі дасталі цукерак, і, галоўнае, прынёс я з лесу ёлку — паставілі яе ў сваім пакойчыку. Не толькі дзеці, але і дарослыя папрыходзілі паглядзець на навагоднюю ёлку.

— У вёсцы ёлак не ставілі і ў 1946 годзе, як я вам раскаваў, гэта была незвычайная навіна... Дый не помню, каб збіраліся Новы год адзначаць. Леснікі на Каляды, Вялікдзень ці на Тройцу маглі выпіць. Але ўмерана пілі. Адна пляшка з адной чаркай па кругу хадзіла на 5-6 чалавек.

Не буду пералічваць усе цікавыя моманты тых нумароў — хто захоча, зазірне ў падшыўку. І ўпэўнена, не пашкадуе. «Звязда» годна заканчвала-пачынала тысячагоддзе. Знайшлося месца і радасці, і ўспамінам, і разважанням, і... Але хопіць любавання, хутчэй у мінулае.

1988

Завітаем у гады Дракона мінулага стагоддзя? Калі ад 2000 года адняць 12 гадоў, мы патрапім у зусім іншую эпоху. Для кагосяці гэта апошнія гады бесклапотнага савецкага дзяцінства, пластмасавыя Дзяды Марозы з цукеркамі, чэргі па мандарынах і зялёныя бананы і шчасце, калі ўдалося перахапіць дэфіцытны тавар. А для некага — час змен і зрухаў, калі пасля застою, падчас перабудовы «пачало свабодна дыхацца» (цытата з навагодняга нумара за 1988 год). Хтосьці ўзгадае і пра наладжанне сувязяў з замежжам — бо напярэдадні на сустрэчы Гарчабова з Рэйганам падпісаны Дагавор аб ліквідацыі ракет сярэдняй і меншай далёкасці. Але гэты нумар «Звязды», што выйшаў за савецкім часам, нагадвае

У ГЭТЫМ ГОДЗЕ мы шмат займаліся арыфметыкай: перастраіваліся на новыя курсы валюты, параўноўвалі старыя і новыя цэны, вылічвалі, на што можа хапіць зарплат. Але сёння мы прапануем праводзіць арыфметычныя дзеянні не з грашыма. Мы будзем аднімаць гады. Як мы рыхтавалі і з чым сустракалі Новы год 12 гадоў таму? А што будзе, калі адняць яшчэ 12 і яшчэ 12...

У «Звязды» ёсць традыцыя: апошні нумар адыходзячага года стараемся зрабіць незвычайным. Запраўляем нашу святочную «саянку» пазітывам, дадаём традыцыйныя «спецыі» — анекдоты, гараскопы, парады — і атрымліваецца нумар, з якім можна не толькі правесці стары год, але і сустрэць новы. А як наша газета паводзіла сябе раней? Ці так чакала і радавалася святу? Адказы можна знайсці ў архівах.

СЕМ РАЗОЎ АДРЭЖ

сучасны — героі публікацый гэтак жа радууюцца святу, як і мы зараз: журналісты ладзяць інтэрв'ю ля святочнай ёлкі і нават узгадваюць пра год Дракона. Вось толькі замест гараскопа падаецца інтэрв'ю з жанчынай-астраномам, якая, дарэчы, запэўнівае «што не маюць падстаў тыя, хто лічыць высакосныя гады асабліва цяжкімі і неспрыяльнымі. У календары гэта толькі штучны прыём для зручнасці падліку часу. Так што засмучацца варта толькі гультаям — усе ж астатнія маюць сёлета дадатковы дзень для добрых спраў». Спадзяёмся, што гэта суцяшэнне з мінулага зніме трывогу ў тых, хто сёння настройваецца на складаны высакосны год. А можа, пазычым у 1988 года і тост-пажаданне: «Разбегу творчага жыцця, суладдзя дум і пачуццяў!»

А цяпер — на машыну часу і скінем яшчэ 12 гадоў.

тое, як некаторым шанцуе. Так, упершыню за час сваёй працы 31 снежня Мінскі аэрапорт адправіў за год мільённага пасажыра — настаўніцы, якая ляцела на Новы год у Маскву, нават перапаў бясплатны білет. Цікава, а сёння перад святам аэрапорты не збіраюцца пералічыць сваіх пасажыраў?

1964

Магчыма, адна з самых вялікіх навагодніх страт — старыя добрыя шкляныя цацкі. Ніякія пластыкавыя кітайскія шарык сёння не падорыць столькі радасці, колькі прыносілі святочныя шары і фігуркі, што выдваліся ў нас і ўрочную распісваліся майстрамі. Няхай не было такога буйства фарбаў, затое кожная з набытых у той час цацак сёння — сямейная рэліквія. Нездарма такія папулярныя настальгічныя выставы, прысвечаныя старым навагоднім цацкам. Ці будзем праз колькі гадоў

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

Не толькі цеплыні, жывых дэталю, шчырага аповеду. Тут Новага года як такога няма, менавіта як свята з яго атрыбутамі, пажаданнямі, забавамі, спадзяваннямі.

Аднімаем яшчэ 12.

1952

Калі для нас Новы год — гэта найперш свята, падарункі, сустрэчы, то для тых, хто яго сустракаў у 50-ыя, — падвядзенне вынікаў. Хуткімі тэмпамі адбудовваліся гары, стваралася аблічча сучаснага Мінска, узводзіліся заводы. Натуральна, газета пісала не пра тое, якія стравы падаваць да святочнага стала і што выпуск прадукцыі ў параўнанні з даваенным узроўнем павялічыўся ў 2.5 раза. Што асвоены новыя віды прадукцыі: тралёвочныя трактары, 25-тонныя самазвалы, матацыклы. Што сотнямі мінчане святкуюць наваселлі. І як жывецца і працуецца ў «трактараградзе» (так

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА

Насуперак усім вятрам

1976

Калі пагартаць снежаньскія падшыўкі XXI стагоддзя, то падаецца, што мы пачынаем рыхтавацца да Новага года ўжо за месяц. Мы наведваем калядныя выставы, сочым за цэнамі на кірмашах і выбіраемся на парады Дзядоў Марозаў. А ці так ужо дрэнна мы жывём, калі цэлы месяц толькі і думаем пра свята?

А вось зазірніце ў старыя падшыўкі — і вы ўбачыце там зусім іншы Новы год, дзе не загадваюць чароўныя жадаанні і гавораць не пра шчасце і дабрабыт, а аб працоўных подзвігах. 1976. Толькі скончылася дзевятая пяцігодка, а ўжо ад людзей чакаюць новых працоўных дасягненняў. Таму і год, напэўна, не проста прыходзіць, а «прымае вахту» (пад такім загаловам друкуюцца матэрыялы), і расповеды ў святочным нумары ідуць пра Лукомльскую ДРЭС, «Беларуськалій», Магілёўскі металургічны завод, пра вучоных і хлебарабаў. Не абышлося і без чыста святочных дэталю. «Навагодні кур'ер» узгадвае пра вяселлі-наваселлі, узнагароды і пра

мы з такім замілаваннем даставаць са скрынь з ёлачнымі ўпрыгажэннямі тыя шарыкі, што набываем сёння на кірмашах? Але ці сустракаліся гэтыя атрыбуты Новага года на старонках газет?

Калі вы трымаеце ў руках сучасныя навагоднія нумары, што вы, як правіла, бачыце на першай старонцы? А вось святочная «Звязда» 1964 змясціла на першай старонцы такі малюнак: замест Дзед Мароза з мехам — рабочы з гаечным ключом і лічбай Новага года на сваёй спецвартцы, а замест ёлкі — трубы завода. Уласна, і нумар быў такім жа — нейкі гімн працы, планы, працоўныя дасягненні. Натхнёныя твары. Узнёслыя словы. Сухія бязлікія зметкі, дзе замяні прозвішча — і атрымаецца тэкст пра новага перадавіка. А вось і маленькая зметка пра тое, што ў сям'і калгасніка з Нясвіжскага раёна нарадзіліся 2 дачкі і з гэтага выпадку праўленне арцелі наладзіла акцябрыны (так змагаліся з «перажыткамі мінулага» — падмянялі новымі спрадвечнымі радзіннымі традыцыі). Разумеам, чаго не хапае ў старых падшыўках.

ахрысцілі Заводскі раён). Газета піша, як да свята быў упрыгожаны Мінск — «шырокія вуліцы, плошчы ўпрыгожаны транспарантамі і мастацкімі пано, якія апавядаюць аб радасці стваральнай працы».

Якімі думкамі забіты галовы людзей у апошнія дні снежня 1951? Пасляваеннае пакаленне нават у гэты час адбудовае мірнае жыццё — у перадсвяточныя дні года рабочыя за станкамі, на будоўлях давалі па 3-4 нормы. Нізкі паклон.

І мінус 12.

1940

Калі ўбачылі нумар за першае студзеня 1940, здзівіліся. За савецкім часам гэта адзін з самых сапраўды святочных і вельмі ўзнёслых нумароў. У ім шмат лістоў, сярод якіх нават віншаванні ад землякоў, што на той час знаходзіліся далёка за межамі Беларусі: ад экіпажа ледакола «Седов», ад палярнікаў. Некалькі апаведзяў — ад жыхароў толькі што асавечаны Беларусі (прыгадаем гісторыю — далучэнне Заходняй Беларусі). Аўтары рас-

павядаюць, што нарэшце знайшлі працу, паверылі ў тое, што жыццё наладжваецца. Адзін з аўтараў, які быў вызвалены з турэмных зацэнкаў, дзе сядзеў за «барацьбу супраць панскага самаўладдзя» марыць — пра што б вы думалі? — пра тое, што на тэрыторыі Заходняй Беларусі будзе пабудаваны педагагічны інстытут, адкрыюцца новыя бальніцы, санаторыі, дамы адпачынку.

Сваімі планами дзеляцца рабочыя, канструктары, навуковыя супрацоўнікі, людзі мастацтва. Напрыклад, кампазітар А. Багатыроў збіраўся напісаць цыкл раманаў на тэксты Лермантава, а мастак Я. Зайцаў — «адлюстраваць выдатныя дні і справы нашых людзей».

Нейкі неверагодны аптымізм. Ніякіх сумненняў. Ніякіх апасенняў. Ніякіх прадчуванняў. Але калі ўзгадваеш жахлівыя старонкі гісторыі і ведаеш пра тое, што ўсе гэтыя планы будуць перакрэслены, — дрыжыкі па скуры. І некай цяжка спалучыць гэты навагодні выбух аптымізму з рэальнай гісторыяй, якая пачнецца ўжо вельмі хутка...

Крочым на 12 гадоў далей.

1928

У здвоеным нумары за 31 снежня — 1 студзеня наогул ніякіх згадак пра Новы год. Дзіва: у самым познім «пагружэнні», як у люстэрку, я бачу сучасную «Звязду». З яе тэмамі, рубрыкамі, справамі, хваляваннямі. Розніцца толькі словы і змест. Але нават праблемы не змяніліся.

«Звязда» змагаецца за родную мову. У адным з матэрыялаў аўтар заўважае, што няма спецыяльнага слоўніка, «бо канцылярская беларуская мова надзвычайна нязграбная. Кожная ўстанова ў сваім дзелаводстве ўжывае сваю асобную «беларускую» канцылярскую мову. У нас прынята за правіла, што кожнае беларускае слова, калі яно мае агульны карань з расійскім словам, то яно ўжо не беларускае, і трэба працаваць над ім розныя «маніпуляцыі», каб яно сапраўды стала словам беларускім». Аўтар прыводзіць некаторыя недарэчныя пераклады. Напрыклад, «дэнежны перавод» перакладзены як «пераказ грошай» (прывітанне «Белазару»), на пакоі, дзе працуюць машыністы, — шылдачка «машынапісьня». Цікава, калі ўсіх сучасных чыноўнікаў папрасіць перайсці на беларускую мову, якіх «ляпаў» наробіць яны?

У гэтым пажоўклым нумары знаходзім і тыя ж «здэрэнні» (нават крміналь вельмі падобны на сучасны — разборкі на фоне сямейных спрэчак!), і медыцынскую тэматыку, і зметкі пра змены ў руху транспарту, і нават рэкламу. І падпісацца газета прапануе тымі ж словамі, якія мы выкарыстоўваем зараз — «на старэйшую ў Беларусі» газету (дарэчы, тады ёй ішоў адзінаццаты год).

Час вяртацца ў сучаснасць. Між іншым, падпіску на газету ніхто не адмяняў. Гайда з намі ў будучыню? У наша 95-годдзе!

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.
Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

«**П**Яць хвілін, пяць хвілін...» — спявае ў кінафільме «Карнавальная ноч» Людміла Гурчанка. Фрывольна так спявае, лёгка. Але думаецца пра непазбежнае — пра час. Здавен Новы год і час — з'явы неразлучныя. І не толькі ў кіно. І калі на экране заўжды эфектна выглядае, як у нежывым асяродку жвавенька рухаюцца стрэлкі «жывога» гадзінніка, то ў рэальным жыцці гэта выглядае яшчэ больш эфектна. А думаецца ад гэтага яшчэ больш непазбежна.

Насамрэч, на развагі пра час мяне натхніў не толькі чарговы Новы год, але і вялікая канцэнтрацыя носьбітаў часу — гадзіннікаў — у адным месцы ў Мінску. У музеі гісторыі горада да 1 сакавіка працуе выстава гадзіннікаў «Новы год: час мінскі». Побач са старажытнымі гадзіннікамі XVIII і XIX стагоддзяў, якія патрапілі на выставу з пастаянных калекцый іншых беларускіх музеяў і (некаторыя з іх прынеслі нават жыхары Мінска), на экспазіцыі знаходзяцца гадзіннікі беларускіх пісьменнікаў. А калі сутыкаюцца час, літаратура і Новы год, то пра вечнае думаецца само сабой.

Магчыма, гэта падасца блюзнерствам, але, на мой погляд, значнасць Новага года як свята — вельмі перабольшаная. Занадта шмат у ім пафасу, стракатай мішуры і неапраўданай мітусні. І калі разабрацца, то ўся сутнасць свята зводзіцца сёння да таго, каб зрабіць як мага больш страў і з'есці іх за самы кароткі час. Вядома, Новы год, як і любое іншае свята, — гэта добрая падстава сабрацца разам усім родным, блізкім і сябрам. Але ўсё-такі гэта больш жалоба, чым трыумфальнае спадзяванне на тое, што лепшае, вядома ж, наперадзе, таму што Новы год — гэта неаспрэчнае сведчанне руху часу. А час — адна з тых сёння ўжо нешматлікіх з'яў, якія не падпарадкоўваюцца волі чалавека. Час гуляе сам па сабе. Жыццё ідзе. Людзі старэюць. Атрымліваецца, Новы год — сведчанне таго, што спыніць імгненне, як хацелі гэтага некаторыя літаратурныя героі і многія з нас, фізічна немагчыма. «Спыніся, імгненне!» — звяртаўся да часу Фаўст Гётэ. Але час толькі неадназначна пасміхаўся і рухаўся сабе далей па коўзкай паверхні вечнасці. Ды яшчэ падаслаў да Фаўста д'ябла, каб правучыць недарэку — час проста так для абы-каго не спыняецца, а за кожны такі «прыпынак» трэба плаціць.

Дзве даволі вялікія залы музея горада Мінска дашчэнтна запоўнены рознымі гадзіннікамі. Вось нямецкі блакітны гадзіннічак 1986 года з выявамі імператара Мікалая II і Аляксандры Фёдаравны; вось англійскі гадзіннік пачатку XX стагоддзя — карычневы і масіўны; вось

насценны «Gustav Becker» першай паловы мінулага стагоддзя. Але, вядома, заўсёды самыя цікавыя рэчы — тыя, якія належалі вядомым нам людзям. Уладзімір Дубоўка, Аркадзь Моркаўка, Сяргей Новік-Пяюн, Янка Маўр, Барыс Сачанка, Міхась Лынькоў, Кандрат Крапіва, Янка Купала, Якуб Колас, Уладзімір Караткевіч, Іван Шамякін, Іван Чыгрынаў — як магла, я старалася адчуць праз тоўстае шкло выставачных стэндаў іх час, іх рух. Сапраўды, калі апынаешся сярод такой колькасці разнастайных гадзіннікаў, пачынаеш думаць, што ў часу ёсць аблічча і нават свой голас. І хоць большасць гэтых гадзіннікаў спынілася назаўсёды, некаторыя ўсё-такі яшчэ ідуць у канарлівым боем абвешваюць пра пачатак новага часу. Некаторыя, праўда, сарамліва цікаюць. Іншыя — нахабна бягуць. Адны на дарагім скураным раменьчыку, іншыя — на танным практычным. Адны маюць самавітую дубовую аправу, іншыя — зашмальцаваную і фактурную (час жа пастараўся!). Гадзіннікі — як людзі. Альбо перафразуючы агульнавядомае: колькі людзей — столькі і гадзіннікаў.

Пісьменніцкія гадзіннікі цікавыя не толькі тым, што яны пісьменніцкія. Пра некаторыя з іх можна распавесці шмат цікавага. Гэты гадзіннік, куплены ў Кіеве, Уладзіміру Караткевічу падарыў муж сястры. А другі — маркі «Павел Бурэ». Вядомы гадзіннік. Расійская імперыя. Пачатак XX стагоддзя. Гісторыя. Гістарычная проза.

Вось кішэнны гадзіннік Якуба Коласа «Маланка». У пісьменніка былі два такія гадзіннікі. Калі ён страціў першы, то папрасіў свайго сына купіць другі, дакладна такі ж. І калі гэтая пакупка была ўжо зроблена, нечаканым чынам знайшоўся першы гадзіннік. Так у Коласа стала два гадзіннікі. Настольны гадзіннік знаходзіўся ў кабінце Якуба Коласа, стаяў на шафе. Імгненне спынілася. Час, які цяпер заўсёды паказвае гэты гадзіннік — час смерці Якуба Коласа — 13.25.

Дзіўны, не падобны ні на наручны, ні на настольны, — гэта гадзіннік з аўтамабіля «Шэўрале» Янкі Купалы, які быў яму падараны першым сакратаром ЦК КП(б) Панамарэнкам у 1939 годзе. Тады гэта была найноўшая мадэль. Янка Купала вельмі любіў аўтамабіль. Сёння ён экс-

пануецца ў філіяле музея Янкі Купалы ў Ляўках. Цікава, што на выставе можна пабачыць, напрыклад, і ахайненскі гадзіннік Паўліны Мядзёлкі, першай выканальніцы ролі Паўлінкі. Карацей, праз увасоблены ў гадзінніках канкрэтны час паразважаць пра час наогул, пра беларускіх пісьменнікаў, літаратуру, людзей, эпоху. А калі падключыць не толькі веды, але і фантазію, то па выглядзе гадзіннікаў можна нават уявіць, які характар быў у беларускіх літаратараў.

Калі я была малая, па тэлебачанні ішоў нейкі безгустоўны дураслівы амерыканскі серыял. Цяпер нават не памятаю, як ён называўся. Але ён мяне заўжды прывабліваў чароўнымі здольнасцямі галоўнай герайні: да тыкнуўшыся адным сваім указальным пальцам да другога, яна спыняла час. Як жа я ёй зайздросціла! Усё была гатова аддаць за такое ўменне! А нядаўна падумалася: час, у прынцыпе, спыніць магчыма — засведчыўшы ў творчасці стан або адчуванне менавіта сённяшняе. І тады нашчадкі будуць чытаць, глядзець альбо слухаць застылы час, такі час, які ім пакінуў творца ў канкрэтнае імгненне. Сапраўдныя творцы пакідаюць хоць і спынены, але вечны, заўсёды актуальны

час. А сапраўдная літаратура выпрабуецца толькі часам.

Мы з мужам любім сесці і пагутарыць пра тое, як «Божухна, праз два тыдні (тыдзень, пяць дзён, заўтра) Новы год! Да чаго ж хутка бяжыць час!». І як толькі ўнутры нас усё нібыта змірылася з тым, што гэты год сыходзіць, як ні круці, мы падводзім вынікі. Садзімся, канцэнтруемся і агульнымі сіламі спрабуем узгадаць, што ж адбылося за гэты год, які вось-вось скажа нам: «Бывайце, сябры! Я зрабіў для вас усё, што мог!» І, ведаеце, аказваецца, што хоць час і нясецца, як шалёны — з кожным годам усё хутчэй і хутчэй, але, без сумнення, толькі за адзін год у жыцці паспявае адбыцца столькі ўсяго рознага! Трэба толькі сесці і ўзгадаць, не даць часу вось так проста незваротна сцерці гэтыя дробязі-ўспаміны з памяці. Позіркі, дотыкі, крыўды, страх, любоў і нянавісць, нечаканае новае і нешта старое ці звыклае да болю і адзінокага снегу на каляднай вуліцы... Час — гэта імклівае непазбежнасць. Але калі мы захочам, мы будзем памятаць кожную хвілінку. Ці хаця б — кожныя пяць.

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Гадзіннік з аўтамабіля «Шэўрале» Янкі Купалы (1), кішэнны гадзіннік «JONGINES» мастака Канстанціна Елісеева (2), наручны гадзіннік «Павел Бурэ» Паўліны Мядзёлкі (3).

Гадзіннік «Павел Бурэ» Уладзіміра Караткевіча.

НЕ СТАМЛЯЙЦЕСЯ ВЕРЫЦЬ У ЦУДЫ

Некалькі эпизодаў з асабістага жыцця прафесійнай Снягуркі

НУ скажыце, хто паверыць, што гэта вытанчаная мініяцюрная дзяўчына — маці пяцёрых дзяцей, актрыса з 15-гадовым стажам, пісьменніца, а цяпер і супрацоўніца абласнога аддзялення Беларускага дзіцячага фонду?! На першы погляд, дакладна ніхто. Але ўсё гэта праўда, як і тое, што Алена ўжо два дзясяцігоддзі кожны Новы год пераўвасабляецца ў Снягурку, выступае на розных святах, ранішніках, дорыць дзецям радасць. У касцюме Снягуркі яна асабліва прыгожая, нібы прыйшла з чароўнай казкі нашага дзяцінства.

Яшчэ ў школьную пару таленавітая вучаніца 27-й брэсцкай школы пачала выступаць на розных адказных «Ёлках», іграла ў самадзейным тэатры. Там яе і заўважыў тагачасны рэжысёр Брэсцкага тэатра драмы Сяргей Еўдашэнка і запрасіў на ролю. Свой дэбют у спектаклі «Восем жанчын, якія любяць» яна памятае да гэтай пары. Потым было яшчэ больш за 30 роляў у спектаклях дзіцячага і дарослага рэпертуару. Жыццё складалася па-рознаму. Заўсёды нязменным заставаўся для яе толькі Новы год — яна апранала касцюм Снягуркі і іграла сваю ролю, кожны раз па-новаму, у залежнасці ад часу, настрою, аўдыторыі. Іграла — імкнучыся, каб гэтыя маленькія спектаклі вучылі дзяцей дабру, праўдзе, міласэрнасці. А дзеці, глядачы, у сваю чаргу выходзілі з іх шчырасцю. Сама не заўважыла, як служэнне дзецям, не толькі сваім, але і ўсім дзецям наогул, стала справай яе жыцця.

Гадоў восем-дзесяць таму, знаходзячыся ў дэкрэтным водпуску з дачушкай Вольгай, пачала пісаць першую сваю кнігу. Кніга складаецца з казак-п'ес. Пісала ў тым ліку і каб запоўніць прабелы ў навагодніх сценарах. Некаторыя з апісаных сюжэтаў яна ўжо прайгравала падчас выступленняў. Засталося толькі выклаці на паперу. Іншыя нараджаліся пад уплывам фантазіі. Так стварыўся зборнік «Казкі навагодняга лесу», які Алена выпусціла пад псеўданімам Зоя Гарадзецкая. Ілюстрацыямі кнігу ўпрыгожыла мастачка Марыя Міцкевіч. Кніга будзе знаходкай для тых, хто ладзіць розныя тэатралізаваныя навагоднія прадстаўленні. Летась, дарэчы, яна была адзначана абласной літаратурнай прэміяй.

Але жыццё, як вядома, паласатае. У нашай чароўнай Снягуркі таксама не ўсё складалася гладка. Прыйшоў час, і яна засталася адна з чацвярымі дзецьмі. Але

духам не падала: працавала, пісала, гадавала дзяцей, абменьвалася інфармацыяй з аднадумцамі ў інтэрнэце. І аднойчы яе фотаздымак у касцюме Снягуркі ўбачыў наведнік сетак у далёкім Мадрыдзе. Мала сказаць — убачыў. Ён адчуў, што перад ім тая, каго ён чакаў усё жыццё. Яны сталі перапісвацца, і неўзабаве ён прыляцеў у Брэст. Прыляцеў акурат на Дзень святога Валанціна. Раней да такога рамантычнага свята абое ставіліся даволі іранічна, а цяпер лічаць яго знакавым для сябе.

Уладзімір Цымерман родам з Заходняй Украіны. Працаваў, які і многія яго суайчыннікі, у Еўропе. Пасля таго, як яны з Аленай пажаніліся, пераехаў у Брэст. Цяпер ён яшчэ і Дзед Мароз пры сваёй найлепшай у свеце Снягурцы. Уладзімір ва ўсім дапамагае жонцы, якая перайшла на працу ў аддзяленне Дзіцячага фонду. Разам яны праводзілі акцыю па зборы сродкаў для падарункаў у гандлёвым цэнтры «Карона». Стаялі ў касцюмах, заклікалі пакупнікоў зрабіць свой унёсак у высякародную справу. У гэтым мерапрыемстве ім дапамагала 9-гадовая дачка Вольга. За шэсць дзён сабралі 4 мільёны рублёў. Грошы тут жа ўвасобілі ў падарункі і паехалі ў дзіцячыя дамы, прытулкі, прыёмныя семі Столінскага, Лунінецкага, Жабінкаўскага, Івацэвіцкага, Баранавіцкага раёнаў.

Пра кожную такую сям'ю Алена, цяпер ужо як спецыяліст, расказвае грунтоўна і падрабязна. Ёсць цікавыя сем'і ў Баранавічах, у Ружанах. Паводле яе слоў, бацькі, якія бяруць на выхаванне дзяцей з псіха-фізічнымі асаблівасцямі, здзяйсняюць подзвігі. Алена Валер'еўна з удзячнасцю гаворыць пра многіх неабякавых суайчыннікаў, якія дапамагаюць дзецям. Яны востры, напрыклад, як сябры аўтаклуба «Фіят-Брэст». Яны не раз дапамагалі Алене Цымерман, яе калегам дабрацца з падарункамі ў самы аддалены раён. Дзі-

цячы фонд праводзіць не толькі святочныя віншаванні, але і ажыццяўляе шмат іншых праектаў. Такіх, напрыклад, як «Выпускнік». Выпускнікам інтэрнатаў вельмі цяжка адаптавацца ў новым жыцці. У іх ёсць пэўныя прывілеі па атрыманні жылля, работы. Але выходзіць малады чалавек за сцены інтэрната з атэстам, і ў чамаданчыку яго — адзін набор ніжняй бялізны, адны шкарпэткі. Як пачынаць з гэтым дарослае жыццё? Вось і збіраюць актывісты фонду сродкі на яшчэ адзін набор: з бялізны, посуду, гігіенічных сродкаў. Праектаў і задумак шмат.

А зараз кожны дзень запоўнены віншаваннямі, ранішнікамі, паездкамі ў сем'і. Алена ўсё яшчэ пад уражаннем свайго наведвання Бучамлянскай школы-інтэрната. Дзеці-сіроты асабліва радуецца гасцям, тым больш калі госці — Дзед Мароз са Снягуркай. А яшчэ яна з замілаваннем расказвае, як дзеці прымаюць яе Дзед Мароза: на руках віснучы, не адпускаюць. «У яго вочы добрыя, а дзеці беспамылкова адчуваюць дабрывіну і шчырасць», — з гонарам і любоўю гаворыць яна пра мужа. Падчас наведванняў яны абавязкова дораць падарункі, нават удваі паказваюць невялічкія дзеі з казак. А якія касцюмы ў іх шыкоўныя! Касцюмы шые мама Алены Вольга Мікалаеўна. Па сённяшнім часе вопратка Дзед Мароза каштуе прыкладна пяць мільёнаў рублёў. Такой раскошы яны дазволіць сабе не маглі б. На шчасце, мама — майстар сваёй справы. Да многага ў жыцці Алены цяпер можна прыставіць «на шчасце». На шчасце, не размінулася з самым галоўным чалавекам. Яшчэ большае шчасце яны абое адчуваюць, калі падрасце маленькая дачушка і прачытае новую маміну кнігу, якая зараз пішацца. А пад Новы год Алена зычыць усім рабіць дабро і верыць у цуды.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Аляксандр Лукашэнка падарыў спартыўны інвентар выхаванцам Радашковіцкай школы-інтэрната

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка падарыў спартыўны інвентар выхаванцам Радашковіцкай школы-інтэрната для дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў. Кіраўнік дзяржавы ўручыў дзецям падарункі ў час наведвання гэтай установы, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Пад навагодняй ёлкай дзяцей чакалі лыжы, хакейныя і фігурныя канькі, клюшкі з шайбамі, футбольныя, валебольныя мячы і іншыя падарункі.

Прэзідэнт у цёплай проста абстаноўцы паразмаўляў з дзецьмі, азнаёміўся з іх бытам. Ён наведаў майстэрню па працоўным навучанні дзяўчынак, дзе яго пачаставалі драмікамі і пячэннем. Дзеці таксама правялі для Прэзідэнта экскурсію па краязнаўчым музеі і музеі паветраных і вогненых таранаў. Менавіта на прыкладзе герояў Мікалая Гастэлы і Аляксандра Маслава выхоўваюцца хлопчыкі і дзяўчынкі. Аляксандр Лукашэнка азнаёміўся таксама з выстаўкай творчых работ выхаванцаў школы-інтэрната, дзеці падарылі яму адзін з вырабаў.

Свята завяршылася салодкім сталом. Дзеці падрыхтавалі для Прэзідэнта святочны навагодні паказ.

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў выхаванцаў школы-інтэрната са святам і пажадаў вялікіх поспехаў у новым годзе.

Радашковіцкая школа-інтэрнат знаходзіцца ў Маладзечанскім раёне, у ёй выхоўваюцца 89 дзяцей.

Тарыфная стаўка першага разраду з 1 студзеня 2012 года павысіцца на 32,5 працэнта

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўзгадніў пастанову Савета Міністраў «Аб устанавленні памеру тарыфнай стаўкі першага разраду для аплаты працы работнікаў бюджэтных арганізацый і іншых арганізацый, якія атрымліваюць субсідыі, работнікі якіх прыраўнаваны па аплаце працы да работнікаў бюджэтных арганізацый», у якой прадугледжана з 1 студзеня 2012 года павышэнне тарыфнай стаўкі першага разраду са Br151 тыс. да Br200 тыс., або на 32,5 працэнта. Аб гэтым карэспандэнту БЕЛТА паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

Таксама з 1 студзеня прадугледжана ўстанавленне для работнікаў, тарыфікуемых 1-27 разрадамі, карэктуючых каэфіцыентаў да тарыфных ставак (акладаў) у памерах 3,72 — 0,92.

Гэта дасць магчымасць павысіць узровень заробтнай платы работнікаў бюджэтных арганізацый у сярэднім на 19,4 працэнта.

ЛЮДЗІ ПРОСЯЦЬ ДАБРЫНІ, ХОЧУЦЬ ЗДАРОЎЯ, ЧАКАЮЦЬ СТАБІЛЬНАСЦІ

ТАК АЛЬБО ІНАЧАЙ усе падводзяць вынікі года, які ад нас сы-ходзіць. Сусветная прэса назвала 2011-ты годам прыгожых каралеўскіх вяселляў, разбуральных стыхійных бедстваў і рэвалюцый, якія страсянулі арабскі свет. Самае дзіўнае, што ніхто з удзельнікаў апытання, зробленага ў Магілёўскай вобласці, нават не ўспомніў пра гэта, падводзячы свае вынікі года. На першы план выйшла жыццё краіны, рэгіёна і асабістыя, сямейныя справы. Асабліва апошнія. Таму невыпадкова, што ўсе суразмоўнікі аддаюць перавагу традыцыйнай сустрэчы Новага года ў сямейным коле. А вось спадзіванні на новы 2012 год звязаны не столькі з асабістымі праектамі, колькі з агульным адчуваннем грамадства, якое прагне стабільнага і спакойнага жыцця.

Мікалай КАРОЦІН, старшыня Быхаўскага райвыканкама:
— Мне запамніліся моманты 2011 года, калі было складана, але мы ўсё ж перамаглі. Пры ўсіх цяжкасцях, Быхаўскі раён усё ж дасягнуў поспехаў. І гэта для мяне галоўнае падзея.
Новы год буду сустракаць з сям'ёй у Быхаве, дзе жыву. Будзе святочная бяседа, з дзецьмі пойдзем на ёлку.
Хачу ў новым годзе таго ж, што і іншыя людзі. Каб было меней стра-сенняў, а больш стабільнасці. Каб была ўпэўненасць у заўтрашнім дні. Але людзі павінны разумець, што ўсё залежыць ад іх. Ад нас саміх! Каб спраўдзіліся жаданні, трэба працаваць. Не чакаць манны нябеснай, а дзейнічаць, і ўсё ў нас атрымаецца!

Мікалай ПАТРОНЧЫК, начальнік Круглянскай ПМК-266:
— Я казаў бы не пра галоўную падзею 2011 года, а пра асноўнае ўражанне. Яно такое: як бы ні было цяжка, але мы выжылі. Для майго будаўнічага прадпрыемства гэты год быў ох які няпросты, але мы не скарыліся.
Новы год мы сустраэнем нармальна. Будзе, як заўсёды, прадстаўленне каля ёлкі і феерверк. Апошняю кашулю прададзім — але феерверк будзе, абяцаю! Дарэчы, свята будзе каля нашага новага сучаснага цэнтра «Ізумруд», які мы якраз адкрылі ў 2011 годзе. Вось вам, дарэчы, і падзея года ў Круглым: мы за свой кошт зрабілі рэканструкцыю безгаспадарнага будынка, і цяпер там ёсць гасцініца, шмат рэчаў для культуры і спорту, для вольнага часу і святаў. А ў новым годзе я магу пажадаць сябе і ўсім людзям добра. Чаго ж яшчэ?!

Таяцяна КОСЦІНА, начальнік ад-дзела распаўсюджвання друку Магі-лёўскага філіяла РУП «Белпошта»:
— Мая дачка з мужам пабудавалі са-бе кватэру — вось гэта самая грандыёз-ная падзея 2011 года! Гэта зменіць усё іх жыццё — усё ж такі свой дом! Дачцэ і зяцю толькі крыху за 30, але яны ў свае гады шмат чаго зрабілі: пабудавалі свой дом, пасадзілі дрэвы і нарадзілі аж двух сыноў, маіх любімых унукаў. Так што я вельмі рада за іх усіх!
Безумоўна, Новы год я сустраэну з сям'ёй. Яшчэ не ў новай кватэры, але з надзеяй, што наступны, 2013-ы, абавязкова адзначым ужо там. Кожны раз навагодняя вечарына ў нас нечым адрозніваецца: у гэтую ноч мы збіраемся выйсці на вуліцу да ёлкі, палюбавацца святочнай ілюмінацыяй, пагрымець хлапшкімі. А калі ўсё ж выпадае снег, то гэта будзе яшчэ больш цікава.
Ведаецца, Новы год — гэта асаблівае для мяне свята. Вось на гэтай мяжы, якая раздзяляе год, які мы пражылі, з тым, які прыходзіць і дорыць надзеі на лепшае, я заўсёды чакаю чуда. Добры чуда, з чакан-нямі на добры год, на адраджэнне. Мае спадзіванні ў будучым годзе — на добрае здароўе ў першую чаргу, на стабільнасць. Гэта галоўнае для ўсіх людзей, а асабіста я планую яшчэ і вандроўку з унукамі на мора ўлетку. Няхай усё спраўдзіцца!

Айцец ГЕОРГІЙ САКАЛОЎ, настояцель Свята-Пятра-Паўлаў-скага храма ў аграгарадку Лясная Слаўгарадскага раёна:
— Жыццё загрузанае рознымі справамі, таму складана адразу ўзгадаць нейкую яркую падзею... З радаснага, напэўна, узгадаю вандроўкі гэтага года. Я пабываў у Грэцыі на гары Афон і ў нашай Беларусі наведаў цудоўны горад Баранавічы, вёскі Чэрыкаўшчыны. Тыя сустрэчы цяпер успамінаю з цеплынёй.
Ведаецца, у 2012 годзе грамадзянскі Новы год, 1 студзеня, прыпа-дае на нядзелю. Любы прыходскі святар (як і я) штоднядзелю праводзіць богаслужэнні. Вечар напярэдадні трэба прысвяціць духоўнай падрыхтоўцы, памаліцца, падумаць аб прапаведзі. Гэтае правіла і абумовіць мой Новы год. Акрамя таго, калі раней надыход новага года я мог адзначыць сімвалічна лёгкім віном і садавінай, то цяпер і гэтага не будзе. Таму што ад поўначы святар, які раніцай будзе служыць, не павінен нічога есці. Вось так!
А пажадаць хачу ў наступным годзе, каб і я, і ўсе людзі сталі больш добрымі, спагадлівымі, уважлівымі адно да аднаго. Гэта, можа, і не проста, але ўсё ж патрэбна. Бо я часта сустракаюся з людзьмі і бачу агрэсію, злосьць, успрыманне «ў шыткі». Можа, гэта адбіткі складанай эканамічнай сітуацыі? А можа, проста напрыкан-цы года назапасілася стомленасць? Давайце будзем добрымі!

Ала ГАЛУШКА, начальнік аддзела ідэалогіі Магілёўскага гарвыканкама:
— Самая вялікая падзея 2011 года ў мяне асабістая. Мой сын вырас, стаў студэнтам лінгвістычнага ўніверсітэта і паехаў вучыцца ў Мінск. Я і сумую па ім, але мне і радасна за яго, і ганаруся вельмі.
А сустракаць Новы год будзем разам, сям'ёй! На стала будзе дастаткова некалькіх страў, асабліва калі ўлічыць, што час начны. Абавязковая праграма — гэта, безумоўна, шампанскае, мандарыны і тазік з салатам «Аліўе». Будзем радавацца падарункамі.
Хачу для сябе і людзей у наступным годзе... чакаваць і шчасця. Што гэта такое? Гэта, на мой погляд, гармонія і тое, што ты патрэбны і карысны. Гэта магчымасць рэалізаваць сябе і атрымаць вынік у вы-глядзе перамог, поспехаў. Няхай яны ў нас будуць у Новым годзе!

Ірына АКУЛОВІЧ, дырэктар тэлерадыёкампаніі «Магілёў»:
— Мая дачка Варвара, якой цяпер 1,5 года, сёлета зрабіла свой першы крок у жыцці і сказа-ла «мама». Як вы разумееце, на фоне гэтых асабістых здабыткаў цямнее ўсё астатняе.
Але не пацямнела штодзён-ная праца дзяржаўных радыё і тэлебачання ў Магілёўскай вобласці. Упершыню мы робім тэлепраграму для тэлеканала «Беларусь-1»: яна называецца «Перазгарузка», гэта моладзевае ток-шоу пра розныя акту-альная праблемы. Напрыклад, нашы тэмы: моладзевая мода, субкультуры, дзе месца жанчы-ны — калы пліты ці «за рулём», ці патрэбна дапамога талентам і іншыя. Прэ'м'ера адбудзецца 4 студзеня, але першыя здымкі і ўся падрыхтоўка прайшлі сёлета. Для нас гэты праект вельмі важны, і мы шчыравалі, як маглі.
Як я сустраэну Новы год? Гэта дзіўнае пытанне, калі яно адраса-вана маладой маці. Варвара па-дымецца а 8-й раніцы, незалежна ад таго, у колькі лягуць спаць яе бацькі. І самастойна, на жаль, па-снедаць не здолее. Але да паўно-чы мы дасядзім. Шмат гатаваць не буду: запяку свініну для мужа і зраблю любімую салату сям'ёйкі.
А вось што пажадаць у на-ступным годзе? Здароўя? Ста-більнасці? Лепей — стабільнага здароўя!

Георгій МАЛІНОЎСкі, дырэктар Магілёўскага прафесійнага агралесатэхнічнага каледжа ў аграгарадку Буйнічы Магілёў-скага раёна:
— Гэта быў складаны год, ці не так? Але наш заасад (вядомы Магілёўскі заасад належыць каледжу. — **Аўт.**) гэта абсалютна не закранула. Але я перажываў за гэта. Вядома, людзі — гэта самае важнае, але і мы, калі крыху перарабіць вядомае выказванне Эк-зюперы, у адказе за тых, хто нам даверыўся. Таму самае галоўнае летась, што ў заасадзе усё па-ранейшаму і ўсё спакойна: умовы для жывёл выдатныя, харчаванне добрае, і любові ім таксама хапае.
У нас нарадзілася за год больш за два дзясяткі малых, у тым ліку 4 зубраняці. Некалькі дзясяткаў звяроў мы прадалі ў іншыя месцы: Магілёўскі заасад стварыў новую моду, і заасады сталі адкрывацца па ўсёй краіне. Мы зарабілі 600 мільёнаў на продажы жывёл, і 250 мільёнаў з іх выдаткавалі на харчы для жыхароў заасада.
Дарэчы, некалькі дзён таму мы павялічылі порцыі корму, але звя-ры есці ўжо не хочуць, яны ў нас і без святаў сытыя. Заасад працуе і 31 снежня, і 1 студзеня.
Я люблю навагоднюю ноч правесці дома, у цішы і спакоі, у не-таропкіх размовах, але абавязкова паеду ў заасад, каб праверыць, ці ўсё там добра.
Я б вельмі хацеў пажадаць сабе, майму калектыву і ўвогуле ўсім — найперш цярыпліваці. На саламонавым пярсцёнку нездарма было напісана «Усе міне», і мы пройдзем праз усе складанасці, нялёгка, але годна. Усё будзе добра, калі не скарыцца, а працаваць на вынік!
І яшчэ мне хацелася б, каб людзі рабілі добрыя ўчынкi. Такія, як, на-прыклад, старшыня праўлення ААТ «Прыорбанк» Сяргей Касцючэнка, які выдатковае свае асабістыя грошы на харчаванне для нашага тыгра Арцёма. Зразумела, гэта не апошнія грошы, але не думаю, што яны былі б лішнія, і гэта чалавечы ўчынак уражае мяне. А нашы беларускія праф-саюзы вырашылі выдаткаваць 600 мільёнаў рублёў на пераабсталяванне вальераў — для тыгра, ваўкоў і вярблюдаў. Мы вельмі ўдзячны людзям, якія разумеюць, што зносіны з жывёламі — добрая справа.

Святлана ТАРАСЕНКА, старшыня Камітэта па працы і сацыяльнай аба-роне Магілёўскага аблвыканкама:
— Мы толькі за некалькі дзён да Но-вага года адкрылі аддзяленне дзённага знаходжання для састарэлых людзей у цэнтры сацыяльнага абслугоўвання Ленінскага раёна горада Магілёва. Гэ-та наш пілотны праект: аддзяленне на 8 чалавек будзе працаваць на ўмовах гаспадарчага разліку. Гэта нібыта дзі-цячы садок, але не для дзяцей, а для старых.
Другая важная падзея 2011 года — адкрыццё сацыяльна-працоўнай май-стэрні ў Быхаве пры інтэрнаце, і гэта вельмі добрая справа для рэабілітацыі пацыентаў псіханеўралогічнага аддзя-лення. Так што планы і задачы нашага камітэта спраўдзіліся.
Ну, а свята я буду адзначаць у сямейным коле. Да таго, як адзначыць наступленне Новага года, мы навед-ваем сваякоў і сяброў з віншаваннямі. У навагоднюю ноч абавязкова будзем гуляць. Якая розніца, ці ёсць снег? Ка-лі трэба, з маразільніка дастанем! На добры настрой гэта не павінна ўплы-ваць!
А для сябе і для людзей хачу ў бу-дучым годзе стабільнасці, міру, павагі адно да аднаго, добрых спраў. Урэшце, 5 студзеня адзначыць сваё прафесійнае свята сістэма сацыяльнай абароны, і я зычу ёй працвіцання!

Запісала Ілона ІВАНОВА.

Сёння			
Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	9.29	16.56	7.27
Віцебск —	9.26	16.39	7.13
Магілёў —	8.19	16.46	7.27
Гомель —	9.07	16.52	7.45
Гродна —	9.42	17.13	7.31
Брэст —	9.34	17.22	7.48

Месяц
Першая квадра 1 студзеня.
Месяц у сузор'і Авена.

Імяніны
Пр. Зоі, Мадэста, Марка, Міхаіла, Сімона.
К. Меланіі, Сільвестра.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЯК шмат ходзіць чутак пра 2012 год! Прадказваюць і канец свету, і, наадварот, новае шчаслівае жыццё ў новым цыкле... Таму, вядома, многія людзі проста чакаюць, што ж будзе далей. Але ёсць і яшчэ адна традыцыя пад Новы год: азірнуцца назад, прыгледзецца, убачыць памылкі, і толькі потым працягнуць рухацца наперад з надзеяй на будучыню... Гэты артыкул аб тым, як двое сяброў, выпускнікоў Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, стварылі невялікую фірму ў далёкім 2000 годзе. У іх не было грошай, а былі толькі мара і запал... І ў іх атрымалася! Сёння іх фірма вырасла да холдынга і, напэўна, будзе расці далей, нягледзячы на цяжкасці, і радавацца поспехам...

Ігар ХРАПКО
і **Сяргей ПАЛЯТАЕЎ** — кіраўнікі холдынга **BRAIN GROUP**. Яны распавялі сваю гісторыю і сакрэт свайго поспеху.

Фота Марыны БЕГУНЮКОВАЙ.

Равеснікі стагоддзя

МАРА, ЯКАЯ ЗДЗЕЙСНІЛАСЯ

А памятаеш, як усё пачыналася...

Сяргей: Усё пачалося з бібліоў! Жылі мы з Ігарам у інтэрнаце, як усе студэнты: ад паездкі дадому да паездкі. І, вядома, прадукты канчаліся адразу. І вось у адзін з дзён, калі ў нас скончыліся прадукты, мы пайшлі да дзяўчат. «Настралялі» ў іх мукі, як і солі. Стаім на кухні пячэм бліны (дарэчы, прафесія кухара нам не чужая). Глядзім у акно — наш сябар ідзе. Пераглянулі шмат есць, а ёсць яшчэ сябар, які ёсць мала. Тады мы хапаем патэльні з яечняй і блінамі і бжым на паверх да таго сябра, які ёсць менш. Так яшчэ студэнтамі мы зразумелі, што ў нас ёсць прадпрымальніцкія жылкі...

Першым скончыў універсітэт Ігар. Уладкаваўся на працу. Працаваў і мулярам, і тынкоўшчыкам у звычайным будтрэсце. Але неўзабаве пакінуў яго і ўладкаваўся на фірму. Там яго кар'ера стала расці хуткімі тэмпамі.

Ігар: Я працаваў вельмі шмат. І таму на працягу года са звычайнага рабочага вырас да намесніка дырэктара. Але на ўмовах, аб якіх мы дамовіліся раней, дырэктар мяне трымаць не хацеў. Таму мне прыйшлося сысці. Але я сышоў з каштоўным вопытам і ўменнем добра арганізаваць працу падначаленых. Я ўбачыў, што ў мяне няблага атрымліваецца, і вырашыў стварыць будаўнічую фірму. Але для гэтага мне быў неабходны такі ж прафесійны партнёр, якому я мог даваць на ўсе сто працэнтаў. Я прыйшоў да Сяргея. Ён скончыў універсітэт і толькі-толькі «распуская крылы». Праўда, угаворваецца Сяргея мне прыйшлося доўга.

Сяргей: Мне было што губляць. У той час у мяне ўжо была сям'я (у гэтым сэнсе я аказваўся больш спрытным) і стабільны заробак. А калі ў чалавека сям'я, рызыкаваць нашмат складаней. На кану — дабрабыт дарагіх і любімых людзей. Я доўга сумняваўся, ці адолею мяне... Да таго ж былі рызыкі, а грошай не было... Але тады рызыкі мы разглядалі не так, як сёння. Маладыя былі...

Збылося!

Сяргей: І у нас было самае галоўнае — мара і ашаламляльная працаздольнасць. Першы поспех і першыя атрыманыя грошы падангалі нас яшчэ больш. У нас стала больш запалу, больш веры ў сябе.

Ігар: Мы зарэгістраваліся як будаўнічая кампанія. Рабілі ўсё самі. Знаходзілі заказчыка і падбіралі людзей. Работнікаў бралі ў штат. Тым больш што будаўнічы ведалі асабіста і таму ведалі, хто на што здольны. На першым аб'екце ў нас было толькі чатыры будаўнікі. Наш першы аб'ект быў у дачным пасёлку. Іншымі словамі, дача. Яна была вельмі незвычайная: дом у выглядзе ромба, устаўленага ў

зямлю (вось якія дасягненні архітэктуры ёсць у нас у Беларусі!). Адзін бізнэсмен выкупіў гэты летні дамок. Але захацеў яго ўцяпліць так, каб можна было жыць і ўзімку. Мы зрабілі ўсё, як ён захацеў. Пасля таго, як завяршылі працу, ён папрасіў пабудоваць яму яшчэ і гараж. Пабудавалі і гараж — копію дома! Ён аж ахнуў! Яму так спадабалася, што загадаў нам пабудоваць такі ж дом у выглядзе ромба, толькі большы, чым першая хатка. Чалавек застаўся намі вельмі задаволены. Стаў нас рэкамендаваць сваім сябрам, знаёмым... Пра нас гаварылі як пра выдатную брыгаду.

Сяргей: Ігар займаўся праектамі і сачыў за вытворчасцю, а я займаўся фінансамі. Бухгалтэрыя — справа нялёгка. Першыя чатыры гады былі вельмі плённыя, вельмі шчаслівыя ў гэтым плане. Мы працавалі з раницы і да позняга вечара без выхадных. Потым нам спатрэбіліся спецыялісты для складання каштарысаў, прарабы, і мы сталі наймаць усё больш і больш людзей. Наша фірма расла. У нас не было аддзела кадрў, таму людзей сабе адбіралі, асабіста размаўляючы з імі. Аднойчы да нас прыйшла наймацца выкладчык з БДЭУ па бухгалтарскім уліку. Калі я з ёй пагаварыў, яна сама адмовілася ў нас працаваць. Таму што праца і сапраўды цяжкая і вельмі адказная. Мы прайшлі ўсё... Калі ўжо ў нас з'явіўся значны капітал, нам захацелася куды-небудзь яго ўкласці. Хацелася пабудоваць і не прадаваць, а прыйсці і сказаць — вось гэтая база адпачынку мая, і гэты рэстаран таксама. Акрамя таго, да нас сталі далучацца гандлёвыя фірмы, невялікія прадпрыемствы па вытворчасці будаўнічых матэрыялаў... Таму ўжо ў 2008 годзе мы ўсё аб'ядналі ў холдынг.

Цяжкасці

Сяргей: Кажуць, што калі хочаш страціць сябра, пачні з ім бізнэс. Мы абверглі гэтае правіла. Сёння нашаму сяброўству 20 гадоў. Ігар — хросны бацька маіх дзяцей. І мне здаецца, што, дзякуючы яго мудрасці, наша сяброўства захаваўся.

Ігар: А мне здаецца, што дзякуючы тваёй!

сяброў і партнёраў, але ўсё ж удалася знайсці выхад з канфліктных сітуацый...

Самая вялікая праблема ў бізнэсе, з якой мы сутыкаліся і будзем сутыкацца, — гэта, вядома, чалавечы фактар. Кожны чалавек — індывідуум, у кожнага свае праблемы, свае жаданні і прыярытэты. У нашым бізнэсе, будаўнічым, на працэс працы ўплывае кожны супрацоўнік. У нашай арганізацыі 180 чалавек. І чым больш людзей у арганізацыі, тым больш рызык. Можна падвесці адзін чалавек, а праблемы кладуцца на ўсю кампанію...

Сяргей: Нашы падначаленыя рабілі некаторыя памылкі, за што, натуральна, каралі нас і наш холдынг. Для прадпрыемстваў, якія былі далучаны да холдынга, мы наймалі дырэктараў. І, дарэчы, адна з нашых памылак у тым, што мы не здолелі прасачыць за ўсімі. У выніку нас часта сталі наведваць правяральшчыкі і знаходзіць парушэнні. Напрыклад, адзін няправільна склаў дамову, іншы няправільна пералічыў грошы, трэці наогул з падаткамі намудрыў... Неўзабаве мы ўжо не працавалі, а вырашалі праблемы. Былі выпадкі, калі даводзілася закрываць якое-небудзь наша прадпрыемства з-за падобнай памылкі, бо штраф быў значна большы, чым увогуле прыбытак ад дзейнасці такога прадпрыемства. У выніку ад некалькіх кірункаў дзейнасці холдынга ўвогуле прыйшлося адмовіцца.

Вопыт і вера

Ігар: Сёння ў нас ёсць самае неабходнае ў бізнэсе — вопыт. У нас ёсць некалькі доўгатэрміновых кантрактаў, якія неабходна выканаць. Дабудоўваем базу адпачынку на прасторах Міншчыны — «Камарова», вучэбны корпус з культурным цэнтрам для студэнцкай моладзі і інтэрнатам Палескага дзяржаўнага ўніверсітэта ў Пінску, праводзім капітальны рамонт і мадэрнізацыю вучэбнага корпуса Дзяржаўнага вучылішча алімпійскага рэзерву ў гарадскім пасёлку Плешчаніцы і інш. Узмацнілі кантроль за наёмнымі супрацоўнікамі, каб максімальна выключыць праблемы, з якімі сутыкаліся ў апошнія пару гадоў. Мы сталі больш асцярожнымі і ўважлівымі. І самае галоўнае, мы зразумелі, што ў нас наперадзе шмат працы. Верым, што ўсё атрымаецца!

У Новым годзе зычым усім беларусам менш глядзець тэлевізар, больш верыць у сябе і не чакаць ні ад каго падаткі (ні ад бацькоў, ні ад дзяржавы, ні ад «знаёмых»), а працаваць і дамагацца ўсяго самі. Хто нешта робіць, у таго што-небудзь будзе. Так, будучы памылкі, але будзе і поспех, будзе расчараванне, але будзе і радасць — гэта жыццё. Так і павінна быць.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

КУДЫ І Ў ШТО ЎКЛАСЦІ ГРОШЫ Ў НАСТУПНЫМ ГОДЗЕ?

НЯПРОСТЫ для Беларусі і ўсяго свету ў эканамічным плане 2011 год скончыўся. Забыліся чэргі каля абменнікаў з коўдрай і падушкай пад пахай, ніхто не беге па крамах і не хапае ўсё, што бачыць, каб хоць неяк захаваць свае зберажэнні... Што рабіць з грашыма ў новым годзе? Як мінімізаваць свае страты з-за інфляцыі? Куды лепш укласціся — у дэпазіты, у каштоўныя металы, у акцыі?.. «Звязда» ў пошуках адказаў на гэтыя пытанні звярнулася да кампетэнтных людзей.

Аляксандр ІВАШУЦІН, кандыдат эканамічных навук, дацэнт, загадчык кафедры «Асновы бізнэсу» БНТУ:

— Хутчэй за ўсё, зараз трэба ў беларускія рублі ўкладваць грошы. Прынамсі, у I квартале. Іншымі словамі, найбольш выгадны будзе дэпазіт у беларускіх рублях на тры месяцы ці на большы тэрмін, але з правам вяртання грошай без страт. Стаўкі зараз высокія па рублях, і інфляцыя таксама высокая. А што будзе пасля першага квартала, невядома. Калі валютны курс не пераскочыць за 9 тысяч, то можна будзе і пакідаць у беларускіх рублях. Калі не, то лепш перавесці ў долары. Але гэта ўсё — пасля першага квартала.

Сяргей ЧАЛЫ, эканамічны аналітык:

— Вельмі цяжка казаць пра ўсё год — занадта вялікі тэрмін. Але я думаю, што мінімум у першым квартале дэпазіты ў беларускіх рублях будуць самымі выгаднымі. Дакладна адно: не варта купляць зліткі — на іх цяжка будзе зарабіць. Тым больш што, на мой погляд, золата мае больш магчымасцяў для паніжэння цаны, чым для павышэння. Акцыі таксама не падыходзяць, бо фондавы рынак у нас не вельмі развіты і дывідэнды нават у доўгатэрміновай перспектыве там насамрэч невялікія. Таму лепш рабіць уклады ў беларускіх рублях на квартал.

Міхаіл КАВАЛЁЎ, дэкан эканамічнага факультэта БДУ, прафесар:

— На першае месца я паставіў бы ўкладанні ў асабістую справу. Калі чалавек можа і гатовы займацца асабістым бізнэсам, то і найбольшае задавальненне, і найбольшы даход, як правіла, прыносіць менавіта свая справа. Таму задумайцеся: можа быць, вам ужо надакучыла быць наёмным работнікам і працаваць, зарабляючы для кагосьці. Тады ідзіце і зарабляйце грошы для сябе. Калі ж вы не адчуваеце ў сабе прадрымальніцкага духу, тады накоплівайце. Але ў чым бы вы ні накоплівалі, сусветная інфляцыя рухаецца хутчэй, чым працэнты па ўкладах у любой валюце. Тым больш, што наступны год — гэта год вельмі вялікай няпэўнасці ў курсах асноўных валют. Я заўсёды быў аптымістам у адносінах да еўра, але палітычныя непаразуменні ў Еўропе, павелічэнне панікі прыводзяць да няпэўнасцяў з курсам. Што ж датычыцца долара, то я заўсёды быў пэсімістам адносна яго перспектывы на «вялікай дыстанцыі». Адзінае, што мы ведаем, — юань будзе расці, але ў яго ў нас няма вялікай магчымасці ўкладваць. Таму на «кароткай дыстанцыі» лепш падзяліце вашы грошы на чатыры часткі і ўкладзіце ў долары, еўра, расійскія і беларускія рублі. На усім «кароткай дыстанцыі», месяцы на тры, пакуль стаўка рэфінаансавання вялікая, можна больш укласці ў беларускія рублі, але далей трэба сачыць, ці будзе эмісія. Што датычыцца золата, то гэта ненадзейна, бо магчымы «адкаты» па яго цане.

Ірына НОВІКАВА, загадчык кафедры эканамічнай тэорыі Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, прафесар:

— Усё залежыць ад сітуацыі, якая будзе ў наступным годзе. Калі ўрад прыняў рашэнне аб тым, што будзе пяць працэнтаў росту, то, значыць, павінны з'явіцца дадатковыя грошы. Таму інфляцыя ўсё ж такі будзе. Калі б у Еўропе і Злучаных Штатах сітуацыя была больш стабільная, то, безумоўна, можна было б укладваць у долары і еўра. Але мы добра ведаем, што зараз адбываецца з гэтымі валютамі.

Дарэчы

За 2011 год (інфармацыя на 1 снежня) Нацыянальны банк прадаў 1 тону 203 кілаграмы 994 грамы золата, альбо 32202 зліткі. Самыя папулярныя — 10-грамовыя зліткі (6705). Далей ідуць 5-грамовыя (6410) і 20-грамовыя (6053). Таксама прадалі 65 кілаграмовых і 263 паўкілаграмовыя зліткі. А вось назад Нацбанк выкупіў толькі 125 кілаграмаў 362 грамы.

Таксама Нацыянальны банк прадаў серабро. Усяго за год атрымалася 1 тона 481 кілаграм 210 грамаў, альбо 12675 зліткаў. Тут самыя папулярныя былі 100-грамовыя зліткі. Таксама прададзена 286 кілаграмовых і 639 паўкілаграмовых зліткаў. Назад у Нацбанк вярнулася толькі 302 кілаграмы 410 грамаў.

І, нарэшце, за 2011 год было прададзена 44 кілаграмы 625 грамаў плаціны, альбо 1242 зліткі. Самыя папулярныя — 200-грамовыя зліткі. Паўкілаграмовы злітак быў прададзены толькі адзін, 250-грамовых — 65. Назад вярнулася толькі 7 кілаграмаў 67 грамаў.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

АНІЁЛЫ

ПАДКАЖУЦЬ...

ЗАНЯТАК ДЛЯ МАМЫ

Жыла-была вялікая сям'я: маці, тата і тры дачкі... Вось толькі жорсткі час уносіць свае характывы ў любую сямейную гісторыю — ён можа забраць каго-небудзь з герояў любога такога апаведу. Але ці здольны ён зламаць астатніх?

«...Калі таты не стала, мама цяжка хварэла, — распавядае дызайнер Эла Дашчынская. — Тата для яе быў усім-усім, яе абаронцам, яе анёлам-ахоўнікам. Разам з сёстрамі вырашылі стварыць вакол маці поле любові, максімальна даць часу зараз, бо вельмі баяліся страціць яе. Я пачала прапаноўваць маме заняцца разам рознымі справамі. А аднойчы мне прысніўся тата. Быццам, я цікаўлюся ў яго, як дапамагчы маме. А ён адказвае:

— Трэба якую-небудзь працу знайсці.

— Якую? У мамы ногі дрэнна ходзяць.

— Анёлы падкажуць.

Я доўга думала, што можа азначаць гэты выраз...».

І вось аднойчы сядзяць маці з дачкой, узгадваюць сваякоў. Прыпамінаюць, як бабуля некалі казалася пра анёлаў. Маўляў, яны і ахоўваюць чалавека, і ў той жа час «распавядаюць пра яго»: анёл — гэта светлы бок кожнай асобы. І тут у нас з'явілася ідэя: а ці не пашыць кожнаму у падарунак да Новага года анёла-ахоўніка?

Так з'явілася адразу сям'я лялек-анёлаў: бабуля, дзядуля, маці, тата і тры дзяткі. Нават мэбля для анельскай сям'і таксама зробленая сваімі рукамі. Але на навагодніх падарунках усё не скончылася. Стварэнне анёлаў стала справай для маці, якую дочкі ўсяляк стараюцца падтрымаць.

...Ужо два гады мінула. Пашыта каля трох тысяч анёлаў. Між іншым, Зінаідзе Канстанцінаўне Дашчынскай, якая стварае гэтую краіну анёлаў, 73 гады! Яна вельмі добра шые і адказна ставіцца да справы, лічыць, што кожная лялька павінна быць зроблена ідэальна.

«Мама робіць базу — шые саміх лялек, а дэталь мы ўжо дапрацоўваем усе разам, — распавядае Эла Дашчынская. — З сёстрамі мы пастаянна наведваемся да яе. Маці паказвае тое, што зроблена, пытаецца: «Ну як?» — і тут пачынаецца вяселле. Мы разам прыдумляем вобразы, жартуем, апрабуючы нашых лялек. Раней маці займалася з намі. Паверце, арганізаваць траіх дзяцей — не та-

кая ўжо лёгкая справа, але яна прыдумляла нам заняткі. Яна дала нам вельмі многа. А зараз атрымліваецца, што мы аддаём даччыны доўг, удзельнічаем матэрыяльна і духоўна ў яе жыцці. Насычаем яе жыццём зместам і вяселлем. Мы не проста прыязджаем у госці і размаўляем пра нешта, у нас ёсць канкрэтная справа, і ўсім падабаецца, што ў ёй ёсць сэнс. Нават унукі (якім ужо за 20), калі бачаць, што бабуля занятая, просяць, каб яна і ім падабрала працу. Я дапама-

гаю маме ідэямі (я закончыла Беларускую акадэмію мастацтваў), прыдумляю, з чаго зрабіць, набіраю фактуру (кавалкі тканіны, ніткі). Мы гэта выкладаем, спалучаем, і з часам атрымліваецца нейкі малюнак. Калі маме нечага не хапае — не праблема. Напрыклад, у мамы скончыўся кардон, сёстры адразу выпраўляюцца ў крамы і імчаць да мамы...».

АЎТАРСКАЯ ЛЯЛЬКА

«Маміны анельчыкі» разлятаюцца па свеце. Іх любяць набываць замежныя турысты, што прыязджаюць у Беларусь і заходзяць у сувенірныя крамы. Не застаюцца яны без увагі і на замежных выставах, удзельнікі і арганізатары якіх заўважаюць, што ў гэтых ляляках закладзены пэўны ўзровень культуры.

Ёсць на свеце краіна анёлаў. Я збіралася зазірнуць туды, пазнаёміцца з яе жыхарамі, даведацца пра іх характары і заняткі, пра тое, як яны ўплываюць на лёсы людзей. І што адбываецца ў доме, дзе нараджаюцца цацкі-анёлы, тым больш што за апошнія два гады іх створана некалькі тысяч. Але давялося спусціцца з нябёсаў: ні казкі, ні прыказкі ў мяне не атрымаецца. Чаканых распеваў пра цуды я не пачула. Не

таму, што іх няма. Ва ўсялякім разе, у інтэрнэце людзі, у якіх пасяліліся такія цацкі, пішуць, што жыццё іх змянілася і дом сапраўды набыў самым патаемным. Каб не сурочыць, каб не згубіць свой Куд.

Замест казкі я раскажу вам гісторыю пра тое, як можна цуд рабіць сваімі рукамі. Сваімі думкамі. Памкненнямі.

Калі глядзіш на гэтыя цацкі, міжволі замілоўваешся. Яны не распавядаюць нам пра нябёсы. Хутчэй, наадварот, нагадваюць аб тым, што свет і дабрыва побач.

Нездарма маленькія пухленькія анельчыкі, што ўмяшчаюцца на далоні, па форме так падобныя да маленькіх карункавых падушчак. Уласна, яны і шыюцца з белага бялізнавай тканіны.

Але стварыць такую ляльку не так ужо проста. І справа не толькі ў тым, што ў кож-

ную з іх укладаецца вельмі шмат карпатлівай працы (чаго толькі варта зрабіць мініяцюрныя ножкі і ручкі, звязаць вопратку). Для кожнага анельчыка трэба дапрацаваць вобраз, падабраць дэталь. Прычым нават трэба ўлічыць, якога колеру і таўшчыні павінны быць ніткі — напрыклад, каб звязаць каўпак анельчыку. У краме гэтага не зразумееш. Трэба набыць не адзін узор нітак, а часам і звязаць паўкаўпачка, каб прыкласці да лялькі і вырашыць, ці пасуе такая дэталь. Нават каб прыдумаць упакоўку для лялькі-анёла, пайшло каля двух месяцаў.

Самыя любімыя анельчыкі — гэта мудрая бабуля і, вядома, дзетка — непасрэдная, наіўная, чыстыя. Эла ўзгадвае: «Некалі мая бабуля сказала, што апошнім Богам, які будзе на зямлі, будзе Бог дзяцей. Я пачала думаць: а якім бы мог атрымацца свет, калі б усё ў ім было перакроена пад дзяцей? Напэўна, цудоўна атрымалася б».

Створана і навагодняя калекцыя з анельчыкаў-гномікаў. Яны нагадваюць памочнікаў Дзядулі Мароза.

А як вы думаеце, якая місія ў анельчыка з барабанам? Правільна, ён для тых, да каго цяжка дастацца. Часам лёс падкідае чалавеку пэўныя падказкі, але той не звяжае на іх. Можа, анельчык зможа дапамагчы?

А вы ведаеце, што раней замест зоркі на ёлку вешалі анёлаў? І што перад Раствам Хрыстовым часта ўпрыгожвалі дом выразанымі з паперы анельчыкамі, каб яны абаранялі жылло, «ачышчалі» ад усяго дрэннага, неслі спакой і дабрыву?

Але мне падаецца, што гэтыя анельчыкі не проста міленькія цацкі. Яны сапраўды здольныя на многае.

БЕЗ ПЛАНУ НЯМА ЖЫЦЦЯ

Так, без цудаў у гэтай гісторыі не абшлось... Зінаідзе Канстанцінаўна амаль не ўставала з ложка. Але калі яна пачала шыць

лялек-анёлаў, паправілася. Сёння яна нават падымае цяжкія рэчы. І ў яе шмат розных спраў. Нядаўна ўзялася за рамонт дачы (на які ідуць у тым ліку грошы ад продажу лялек): абклала хату цэглай, паставіла шклопакеты, — карацей, дарабляе дом сваёй мары. «Без планаў няма жыцця», — некалі казалася яна сваім юным дочкам і такія ж словы пачула ад іх тады, калі ёй здавалася, што ўсе свае місіі яна ўжо выканала.

«Калі я гляджу на сваю цешчу, разумею, што ў мяне пенсія не будзе сумнай», — жартуюць яе дачкі, напэўна, мае рацыю.

«Маці — прыклад для ўсіх нас. Яна нават унукам падае ўрок, што ніколі не трэба апускаць рукі. А галоўнае — яны заўважаюць, што бабулі ўвесь свет гатовы дапамагчы, — заўважае Эла Дашчынская. — Я лічу, што ў людзей, якія адварочваюцца ад мінулага, забываюцца на сваіх блізкіх, няма будучыні. Вельмі важна павярнуцца да сваіх родных. І зараз такі час, калі людзей сталага веку трэба падтрымаць. Я заўважыла па маці, што яна баіцца набываць прадукты па новых цэнах, нават калі і грошы ёсць на пакупку. І мы з сёстрамі зноў узялі яе пад апеку, каб дапамагчы перажыць гэты крызіс, прызвычаіцца да новага. Важна падтрымаць сталых людзей у любы складаны для іх момант, пачынаючы з тых дзён, калі дзеці вырастаюць і сыходзяць з дому жыць сваімі сем'ямі. Нават унукам тэлефанаванне бабулям і дзядулям неабходна прывіваць як звычай, як абавязак».

Але і паважны ўзрост — гэта не час спыняцца. Нават на пенсіі можна з нуля пачынаць любую справу. Калі дома няма маладзейшых памочнікаў, якія падкажуць, падтрымаюць, па парадку можна звярнуцца і да равеснікаў альбо запісацца на курсы — сёння такіх шмат для пажылых людзей. Пенсіянеры нават танцы жывата выконваюць, а не толькі шыюць ды вяжуць. Дарэчы, у Зінаідзе Канстанцінаўны ўсе браты і сёстры таксама не сядзяць без справы, хоць ім за 70-80. Напрыклад, браты на пенсіі навучыліся плесці кашы.

— Я захапляюся людзьмі, якія, калі ідуць на пенсію, поўныя розных планаў, імкнучыся нечаму навучыцца. Так, мой дзядзька ў 77 гадоў вырашыў, што ён сучасны чалавек, пайшоў на камп'ютарныя курсы. Зараз ён актыўны карыстальнік інтэрнэту, па скайпе размаўляе са сваімі замежнымі сябрамі. І я ўпэўнена, што любы чалавек на пенсіі можа выцягнуць сябе ў сацыум, крочыць да новага жыцця, напоўненага сэнсам, насычанага планами і пазбаўленага дрэнных думак, якія забіраюць здароўе, — заўважае Эла.

Алена ДЗЯДЗЮЛЯ.

170 «ЗВЯЗДОЎСКІХ» АНЁЛАЎ

Акцыя «Звядзі»

КОНКУРС «Мой анёлак», які праводзяць старэйшая Беларуская газета «Звезда» і «Беларускі тэатр «Лялька», нечакана для арганізатараў стаў міжнародным. А ўсе анёлы разам не змясціліся на вялікай ёлцы, якая ўпрыгожвае праект тэатра. У конкурсе маглі браць удзел юныя таленты ва ўзросце ад 5 да 16 гадоў.

— Конкурс праводзіўся з пачатку кастрычніка па 1 снежня, у ім удзельнічала больш за 140 чалавек. На конкурс было прадстаўлена каля 170 анёлаў, зробленых з самых розных матэрыялаў. Вельмі прыемна, што многія аўтары таксама прыдумалі казку-гісторыю пра свайго анёлака, — раскавае «Звездзе» **Крысціна БОНДАВА, педагог-арганізатар віцебскага «Беларускага тэатра «Лялька».** — Некаторыя зрабілі па некалькі анёлаў. Ёсць нават калектыўныя працы. Анёлкі зроблены з разнастайных матэрыялаў: гліны, пластыку, паперы, бісеру, нітак, кардону, тканіны, дожджыку, нават печыва... Ёсць анёл — сімвал новага года. Не ўсе анёлы памясціліся на галоўнай адмысловай ёлцы. Але перад

цырымоніяй узнагароджання абавязкова пастараемся паказаць усіх анёлаў.

Як раскавала Крысціна Бондова, поўнай нечаканасцю стала тое, што адзін з анёлаў зроблены жыхаркай Санкт-Пецярбурга. Дама прынесла ў тэатр «традыцыйнага» анёлака, зробленага без нітак і нажніц. Госця з паўночнай сталіцы Расіі вельмі хацела, каб яе анёлак таксама радаваў дзятву — гледачоў тэатра. Гэты пазаконкурсны анёлак і надаў міжнародны статус акцыі «Звядзі» і тэатра.

На 24 студзеня мы запланавалі правесці цырымонію ўзнагароджання пераможцаў конкурсу «Мой анёлак». Безумоўна, шчыра хочацца падзякаваць за старанне і фантазію ўсім аўтарам анёлаў. Шкада толькі, што прызоў на ўсіх

не хопіць. Ад «Звядзі» самыя лепшыя, на погляд членаў журы, юныя майстры атрымаюць памятные фірменныя сувеніры. Прызы таксама ўручаць дзятве калегі з папулярнай віцебскай газеты «Віцебскі праспект», якія далучыліся да арганізатараў конкурсу, і кампанія «Анега», якая вырабляе вельмі смачныя і карысныя для здароўя прадукты харчавання пад гандлёвай маркай «Даліна злакаў».

У гэтыя дні ў тэатры «Лялька», як заўсёды, аншлаг. Навагоднім сюрпрызам для дзятвы, ды і для дарослых, стаў цудоўны спектакль «Навагодняя мары Слоніка», які паставіў мастацкі кіраўнік тэатра Віктар Клімчук. А недалёка ад ёлкі з анёламі падчас танцавальна-забаўляльнай праграмы «Слонік і Дзед Мароз» водзяць карагоды, танцуюць, спяваюць...

Калі быў падрыхтаваны артыкул, стала вядома, што некаторыя анёлы з дазволу аўтараў упрыгожаць новы будынак тэатра. Дарэчы, віцебскі тэатр вядомы і тым, што тут ёсць свой музей анёлаў. «Звездойскія» анёлкі папоўняць унікальную калекцыю.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

або Гісторыя пра Звычайны Цуд у Чароўную ноч

ГЭТА магло ніколі не адбыцца. Збег абставін. Супадзенне выпадковасцяў... Мяркуйце самі.

Для таго, каб ім сустрэцца, трэба было, каб яго маці зацяжарала яго малодшым братам, і бацькі вырашылі канчаткова вярнуцца з Мурманска, дзе бацька служыў на субмарыне, у Беларусь. Так адлегласць паміж імі была скарачана на 1823 кіламетры, а да сустрэчы заставалася 17 гадоў. Аднак калі ён пасля школы паступіў у Гродзенскі аграрны ўніверсітэт, то стаў далей ад яе на 99 кіламетраў. Наступны крок зрабіла яна. Здавалася б, што ў сям'і, дзе і бацька, і маці — культуролагі, цалкам натуральна, што і дачка абрала для атрымання вышэйшай адукацыі Універсітэт культуры. Ніхто на планеце Зямля не здагадваўся, што насамрэч яна стала бліжэй да яго на 40 кіламетраў, і менавіта гэтая ВНУ патрэбна была, каб яны сустрэліся праз два з паловай гады. За гэты час адлегласць паміж імі то зноў павялічвалася (але ўжо не нашмат: ён служыў на мяжы з Польшчай і Літвой), то скарачалася... Пакуль, нарэшце, яны не апынуліся ў адным горадзе.

Якая верагоднасць сустрэцца ў двухмільённым мегаполісе 19-гадовай трэцякурсніцы БДУК-Ма і 24-гадоваму беспрацоўнаму аграхіміку з Ліды, які прыехаў да сябра ў госці?

Яны, вядома, маглі апынуцца ў адным вагоне метро, маглі адначасова пераходзіць вуліцу ў цэнтры горада або абраць адзін і той жа пакунак мандарынаў у краме... Маглі сустрэцца і — прайсці міма.

Але ён прачытаў у газеце запрашэнне на кастынг у агенцтва, якое арганізавала візіты Дзеда Мароза, а ёй разам з аднакурсніцамі прапанаваў у тым жа агенцтве падпрацоўку Снягуркі дзеля практыкі.

І зноў жа: яны маглі апынуцца ў розных камандах... Так, дарэчы, і атрымалася. У яго была іншая Снягурка, а ў яе — іншы Дзед Мароз. Але тады, у снежні 2003 года, на рэпетыцыях, арганізаваных тым самым агенцтвам, іх жыццёвыя шляхі перакрываўваліся, а з 26 дня апошняга месяца трэцяга года новага тысячагоддзя яны пачалі сустракацца.

— Уладзімір быў дрэнным Дзедам Марозам, — прызнаецца Алена. — Ён не ведаў вершаў і песенек, а ў майго Дзеда Мароза была машына і мы маглі паспець значна больш...

Яны ездзілі па кватэрах і катэджах у Мінску і прыгарадзе і віншавалі дзяцей. Часам іх запрашалі на карпаратыўныя святы і ў рэстараны. Такая работа лепш аплачвалася, але яна была і больш складанай. Лена з таго часу не мае ніякага жадання сустракаць Новы год ва ўстановах грамадскага харчавання. А вось працаваць з дзецьмі ім падабалася.

— Здараліся выпадкі проста фантастычныя, — узгадвае Уладзімір. — Адзін з такіх адбыўся 31 снежня за гадзіну да Новага года ў Шабанах...

Фота Арцёма ЗЫЛЯ.

У гэтай гісторыі Снягурка не растала.

Новага года заставалася 10 хвілін. І тады я пазваніў у першыя дзверы, якія ўбачыў, сказаў: «Адчыніце, калі ласка! Дзед Мароз і Снягурка шукаюць, дзе сустрэць Новы год! Шампанскае і мандарыны ў нас ёсць!». І нам адчынілі, пасадзілі за стол. Але на спатканне з Аленай я ўжо не паспяваў.

Снягурка з другой каманды — Алена — дарэмна чакала яго каля «нулявога кіламетра» ў цэнтры Мінска. Ёй здавалася, што спатканне на гэтым месцы ў гэтую ноч прызначылі сотні людзей. Сярод іх не было толькі Дзеда Мароза з літоўскім прозвішчам Ясюкайціс. Ёй было сумна, холадна і адзінока. Новы высакосны год пачаўся з расчаравання і падманутых надзей... Ці магла яна тады ведаць, што за ўсім гэтым хаваецца яе лёс і шчасце?

Гэта магло ніколі не адбыцца. Яны маглі больш не сустрэцца —

Фота Сяргея МАКШУНА.

І ў гэтым самы вялікі цуд чалавечых адносін: двое раптам робяцца адной асобай, дзве асобы раптам, таму што пакахалі і прынялі адно аднаго да канца, цалкам, аказваюцца нечым больш вялікім, чым двойца, чым проста два чалавекі, — аказваюцца адзінствам.

Антоні СУРАЖСКИ.

Фота Іны ЛАГУН.

У сям'і Ясюкайціс у Дзеда Мароза вераць усе.

Снягурка Алена, студэнтка 3 курса Універсітэта культуры, і Дзед Мароз Уладзімір, выпускнік Гродзенскага аграрнага ўніверсітэта. У іх не было сотовых тэлефонаў, каб перанесці спатканне...

Але на яе пэйджар прыйшло паведамленне ад... агенцтва-арганізатара візітаў Дзеда Мароза і Снягуркі. Яе прасілі зрабіць яшчэ адзін візіт, апошні, — 3 студзеня. А паколькі амаль усе ўжо Дзяды Марозы і Снягуркі раз'ехаліся, то яны паехалі ўдваіх — Алена і Уладзімір. Гэта быў іх адзіны сумесны візіт. Вось тады яна і зразумела, што ён — кепскі Дзед Мароз, бо не ведае песенек і вершаў...

У гэтага Дзеда Мароза з іншай каманды, які так і не прыйшоў на спатканне з ёй а першай гадзіне 1 студзеня 2004 года, не толькі не было машыны. У яго не было грошай, каб зрабіць ёй падарунак. На Новы год ён падарыў ёй... шакаладку «Алёнка». Яна нават пакрыўдзілася. Яна не ведала, што гэта быў першы падарунак яе будучага мужа. Праз тры тыдні яны сталі жыць разам.

Гэта не магло не адбыцца. Яны — дзве супрацьлегласці, якія прыцягваюць адно адно. Ён — чалавек

разважны, яна — эмацыйны. Калі ў яго не было грошай, ён падарыў ёй шакаладку. Калі ў яе не было грошай, яна на 25-годдзе падарыла яму расфарбаваную скрынку, у якую паклала 25 перавязаных шаўковай стужкай лістоў, і кожны пачынаўся: «А памятаеш...»

Саме дзіўнае, што яны ведалі адно аднаго толькі два з паловай месяцамі, але яна, напэўна, магла напісаць і 25 тысяч лістоў, якія пачыналіся б: «А памятаеш...» Бо ў двух з паловай месяцах — больш за 100 тысяч хвілін...

Адзін з тых лістоў, вядома, быў пра Новы высакосны год і пра Дзеда Мароза, які не ведаў песенек, і Снягурку, якая дарэмна чакала ля «нулявога кіламетра»...

Гэта не магло не адбыцца. Мяркуйце самі. Яна — старэйшая сястра ў сям'і, дзе выраслі тры дачкі. Ён — старэйшы брат у сям'і, дзе выраслі тры хлопчыкі. Праз тры гады і два месяцы пасля знаёмства ў іх нарадзіўся сын Міраслаў. І, вядома, яны мараць пра траіх дзяцей...

— Хутка, — удакладняе ён.
— Так? — здзіўлена паглядае на яго яна.

Гэтага не магло не адбыцца. Бо іх сям'я вытрымала нястачу,

няпростае станаўленне бізнэсу Уладзіміра, сумненні старэйшага пакалення. А гэта — сур'ёзны іспыт на трываласць. Быў час, калі сумненні сваіх бацькоў падзяляла і яна: маленькае дзіця на руках, а ён усе заробленыя грошы ўкладае ў развіццё фірмы, якая ўсё ніяк не прыносіць даходу.

Якраз у той час да яе прыехала сяброўка (яшчэ са студэнцкіх гадоў) і нагадала: «Чаго ты скардзілася на безграшоў? Ты ж падчас вучобы ў Мінску скончыла курсы візажыста, у цябе ёсць магчымасць зарабіць самай!».

Уладзімір падтрымаў жонку, даў грошы на касметыку, яна зарэгістравалася як індывідуальны прадпрымальнік, дала аб'яву ў газету і... Спачатку была непрыемнасць. Невеста, якой яна зрабіла першы макіяж, не змыла касметыку на ноч, а на наступны дзень у яе пачалася алергія.

Тым не менш яны справіліся. Летась, нарэшце, пачала прыносіць прыбытак і фірма Уладзіміра, і на дзень нараджэння Алены ён падарыў ёй машыну.

— Рэабілітаваўся за шакаладку, — смяецца яна.

Але самае галоўнае, з таго часу, як Алена адкрыла ўласную справу, яна стала лепш разумець мужа, асабліваці яго бізнэс, які звязаны з будаўніцтвам. Цяпер у іх ёсць яшчэ адзін, агульны бізнэс, які іх яшчэ больш збліжае.

Гэта не магло не адбыцца. Ім цікава разам. Яны любяць вандраваць (разам з Міраславам ад самых першых месяцаў яго жыцця), удзельнічаць у ТФП-здзімках (гэта калі мадэлям не плаціць грошы, але дазваляюць карыстацца выявамі), у «Сямейных гонках на лімузінах»... У іх ёсць альбом, куды яны запісваюць свае мары... І іх мары паступова здзяйснююцца.

Яны, як і ўсе, часам сварацца. Але іх сваркі доўжацца не больш за 5 хвілін. Бо яны ўмець размаўляць адно з адным. Чуць адно аднаго. Разам глядзець наперад. Бачыць. Планаваць. Прызнаваць памылкі. Дараваць і кахаць.

Яны больш ніколі не апраналіся ў касцюмы Дзеда Мароза і Снягуркі. Хоць не выключаюць такой магчымасці ў будучым.

Калі Міраслаў з хваляваннем просіць дазволіць яму сустрэць Новы год разам з дарослымі, ён, можа, і ведае, што дзякуючы васьмі гэтакім чароўнаму святу яго будучыя бацькі аднойчы сустрэліся. Але пакуль ён і не падзрае, што Снягурка і Дзед Мароз маюць адносіны да яго нараджэння...

Супадзенне выпадковасцяў? Збег абставін? А можа, проста Звычайны Цуд, які адбываецца кожны раз, калі ў гэтым раз'яднаным, напружаным, супярэчлівым свеце сустракаюцца двое... Каб стаць адным.

Гэта не магло не адбыцца.
Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Фота Аляксандра Кішчэўскага

	СТУДЗЕНЬ	ЛЮТЫ	САКАВІК	КРАСАВІК	МАЙ	ЧЭРВЕНЬ	ЛІПЕНЬ	ЖНІВЕНЬ	ВЕРАСЕНЬ	КАСТРЫЧНИК	ЛІСТАПАД	СНЕЖАНЬ
П	2 9 16 23 30	6 13 20 27	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	1 8 15 22 29	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
А	3 10 17 24 31	7 14 21 28	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
С	4 11 18 25	1 8 15 22 29	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26
Ч	5 12 19 26	2 9 16 23	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
П	6 13 20 27	3 10 17 24	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
С	7 14 21 28	4 11 18 25	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
Н	1 8 15 22 29	5 12 19 26	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30

Праваслаўны каляндар

ПАСХАЛІЯ (паводле новага стылю)

Пачатак масленіцы	20 лютага
Пачатак Вялікага посту	27 лютага
Вербная нядзеля	8 красавіка
Пасха (Вялікдзень)	15 красавіка
Узнясенне	24 мая
Пяцідзясятніца (Троіца)	3 чэрвеня
Пачатак Пятровага посту	11 чэрвеня

Двунадзясятныя святы

7 студзеня, субота	Раждства Хрыстова
19 студзеня, чацвер	Хрышчэнне Гасподняе (Вадохрышча)
15 лютага, серада	Стрэнне Гасподняе
7 красавіка, субота	Дабравешчанне Прасвятой Багародзіцы
19 жніўня, нядзеля	Праабражэнне Гасподняе (Яблычны Спас)
28 жніўня, аўторак	Успенне Прасвятой Багародзіцы
21 верасня, пятніца	Нараджэнне Прасвятой Багародзіцы
27 верасня, чацвер	Уздзвіжанне Крыжа Гасподняга
4 снежня, аўторак	Увядзенне ў Храм Прасвятой Багародзіцы

Вялікія святы

14 студзеня, субота	Абрэзанне Гасподняе і памяць св. Васілія Вялікага
7 ліпеня, субота	Нараджэнне Іаана Прадцечы
12 ліпеня, чацвер	Святых першавярхоўных апосталаў Пятра і Паўла
11 верасня, аўторак	Усекнавенне галавы Іаана Прадцечы
14 кастрычніка, нядзеля	Пахроў Прасвятой Багародзіцы

Шматдзённыя пасты

Вялікі пост	з 27 лютага да 14 красавіка
Пятроў пост	з 11 чэрвеня да 11 ліпеня
Успенскі пост	з 14 жніўня да 27 жніўня
Пост перад Раждствам	
Хрыстовым	з 28 лістапада да 6 студзеня 2013 года

Аднадзённыя пасты

Серада і пятніца на працягу ўсяго года, за выключэннем усёд-ных тыдняў і Каляднага перыяду	
Навячэр'е Богаяўлення	18 студзеня
Усекнавенне галавы Іаана Прадцечы	11 верасня
Уздзвіжанне Крыжа Гасподняга	27 верасня

Усёдныя тыдні (па серадах і пятніцах посту няма)

Калядны перыяд	з 7 да 17 студзеня
Мытара і фарысея	з 5 да 11 лютага
Сырны (масленічны)	з 20 да 26 лютага
Велікодны (Светлы)	з 15 да 21 красавіка
Троіцкі	з 4 да 9 чэрвеня

Трапеза ў святы

Паводле Царкоўнага статута, у святы Раждства Хрыстовага і Богаяўлення, калі яны прыпадаюць на сераду і пятніцу, посту няма. У Навячэр'е Раждства Хрыстовага, Навячэр'е Богаяўлення, у святы Уздзвіжання Крыжа Гасподняга і Усекнавення галавы Іаана Прадцечы дазваляецца ежа з алеем. У святы Стрэння, Праабражэння Гасподняга, Успення, Нараджэння і Пахроўа Прасвятой Багародзіцы, Увядзення Яе ў Храм, Нараджэння Іаана Прадцечы, апосталаў Пятра і Паўла, Іаана Багаслова, калі яны прыпадаюць на сераду і пятніцу, а таксама ў перыяд ад Пасхі да Троіцы ў сераду і пятніцу дазваляецца рыба.

Дні асаблівага памінання спачылых

Субота мясапусная	18 лютага
Памінане ўсіх спачылых, што пацярпелі падчас ганенняў за веру Хрыстову	5 лютага
Субота 2-га тыдня Вялікага посту	10 сакавіка
Субота 3-га тыдня Вялікага посту	17 сакавіка
Субота 4-га тыдня Вялікага посту	24 сакавіка
Радаўніца	24 красавіка
Памінане спачылых воінаў	9 мая
Субота Троіцкая	2 чэрвеня
Субота Дзімітрыўская	3 лістапада

Не адпраўляецца вячэнне

Напярэдадні серады і пятніцы ўсяго года (г.зн. па аўторках і чацвяргях)
 Напярэдадні нядзельных дзён (г.зн. па суботах)
 Напярэдадні двунадзясятых, храмавых і вялікіх свят
 На працягу пастоў Вялікага, Пятровага, Успенскага і посту перад Раждствам
 На працягу Каляднага перыяду (ад 7 да 19 студзеня)
 На працягу сырнага тыдня (Масленіцы), пачынаючы з Нядзелі мясапуснай і ў Нядзелю сырапусную
 На працягу Велікоднага (Светлага) тыдня
 У дні і напярэдадні Усекнавення галавы Іаана Прадцечы — 11 верасня і Уздзвіжання Крыжа Гасподняга — 27 верасня

Каталіцкі каляндар

1 студзеня	Святой Багародзіцы Марыі
6 студзеня	Аб'яўленне Пана (Тры Каралі)
8 студзеня	Хрост Пана
2 лютага	Ахвяраванне Пана
22 лютага	Папалец (Пачатак Вялікага посту)
16 сакавіка	Гадавіна асвячэння катэдральнага касцёла ў Мінску
19 сакавіка	Святога Юзафа
26 сакавіка	Звеставанне Пана
1 красавіка	Пальмовая нядзеля
8 красавіка	Вялікдзень
15 красавіка	Божай Міласэрнасці
17 мая	Унебаўшэсце Пана
27 мая	Спасланне Духа Святога
31 мая	Адведзіны Найсвяцейшай Панны Марыі
3 чэрвеня	Найсвяцейшай Тройцы
7 чэрвеня	Цела і Крыві Хрыста
15 чэрвеня	Найсвяцейшага Сэрца Езуса
16 чэрвеня	Беззаганнага Сэрца Найсвяцейшай Панны Марыі
24 чэрвеня	Нараджэнне св. Яна Хрысціцеля
29 чэрвеня	Св. Апосталаў Пятра і Паўла
2 ліпеня	Найсвяцейшай Панны Марыі Будслаўскай
6 жніўня	Перамяненне Пана
15 жніўня	Унебаўшэсце Найсвяцейшай Панны Марыі
8 верасня	Нараджэнне Найсвяцейшай Панны Марыі
14 верасня	Узвышэнне Святога Крыжа
29 верасня	Святых Арханёлаў
2 кастрычніка	Анёлаў Ахоўнікаў
1 лістапада	Усіх Святых
2 лістапада	Успамін усіх памерлых вернікаў
25 лістапада	Хрыста — Валадара Сусвету
2 снежня	Першая нядзеля Адвэнту
8 снежня	Беззаганнага Зачацця Найсвяцейшай Панны Марыі
25 снежня	Нараджэнне Пана
30 снежня	Святой Сям'і

Мусульманскія святы і знамянальныя даты на 2012 год

3 лютага (11 — 12 рабі аль аваль) — Дзень нараджэння Мухамада (Маўлід ан Набі)
 16 чэрвеня (26 — 27 раджаба) — Узнясенне Прарока Мухамада (ноч Мірадж)
 4 — 5 ліпеня (14 — 15 шаабана) — Ноч ачышчэння ад грахоў (Ляйлят аль Бараа)
 20 ліпеня (1 рамадана) — Пачатак мусульманскага посту (Ураза)
Рамадан (араб.) або Рамазан (тат.) — дзвяты месяц мусульманскага календара. Гэты месяц з'яўляецца самым галоўным і шанаваным для мусульман. На працягу ўсяго месяца трымаюць пост (Ураза), які мае на ўвазе адмоу ад вады, ежы і інтымных стасункаў у светлы час сутак.
 14 — 15 жніўня (26 — 27 рамадана) — Ноч Прадвзначэння — Ляйлят аль-Кадр
Самая значная ноч, якая ўзгадваецца ў Каране ў сур'е «аль-Кадр», якая лепш за тысячы месяцаў. Пасланец Алаха сказаў: «Чакайце на-ступлення ночы Прадвзначэння ў адну з дзясці апошніх няцопных (начэй) Рамадана» (Аль-Бухарь)
 19 жніўня (1 — 3 шавала) — Ід-аль-Фітр — Свята разгавення — Ураза-Байрам — заканчэнне мусульманскага посту (святаванне 3 дні)
 24 кастрычніка (9 зуль-хіджа) — Дзень стаяння на гары Арафат
Дзень Арафат адзначаецца ў 9 дзень дванаццатага месяца мусульманскага календара Зуль-Хіджа. Дзень наведвання ўдзельнікамі Хаджа гары Арафат каля Блаславеннай Мекі, дзе паломнікі здзяйсняюць намаз, — гэта тое месца, дзе сустрэліся Адам і Хава пасля доўгага развітання
 25 — 28 кастрычніка (10-13 зуль-хіджа) — Ід-аль-Адха — Свята ахвярапрынашэння — Курбан-Байрам — заканчэнне вялікага паломніцтва ў Меку (святаванне 4 дні)
 15 лістапада (1 мухарам) — пачатак новага 1434 года па мусульманскім календары
 24 лістапада (10 мухарам) — Ашура — дзень памінання прарокаў і пасланнікаў Алаха
Даты календара могуць змяніцца ў залежнасці ад стану месяца

Їўдзейскія святы і пасты ў 2012 годзе

5 студзеня — пост Асаро-бэтэйвес у памяць асады Іерусаліма вавілянямі
 7 сакавіка — пост Эстэр напярэдадні свята Пурым
 8 сакавіка — святочны дзень Пурым у памяць выратавання іўдзеяў ад Гамана
6 красавіка (вечар) да 14 красавіка ўключна — свята Пейсах у памяць **Выхаду ізраільцянаў з Егіпта (9-12 — будныя дні Пейсах)**
 10 мая — памятны дзень Лаг-беоімэр у гонар праведніка рабі Шымона бен Йохай
26 мая (вечар) да 28 мая ўключна — свята Швуойс у памяць Даравання **Торы ізраільцянам на Сінаі**
 8 ліпеня — пост Шыво-осар-бэтамуз у памяць разбурэння сцяны Іерусаліма вавілянямі і рымлянамі
 29 ліпеня — пост Тышо-бэоз у памяць разбурэння Храма вавілянямі і рымлянамі
16 верасня (вечар) да 18 верасня ўключна — свята Рош Гашано, новы год, дзень Суда і Літасці **Усемагнутага**
 19 верасня — пост Гедалія ў памяць забойства праведніка Гедаліі
25 верасня (вечар) — 26 верасня — свята Ём-Кіпур, дзень **Усеагульнага Прабачэння**
30 верасня (вечар) да 2 верасня ўключна — свята **Паходу ізраільцянаў у пустыню**. 3-7 верасня — будныя дні Сукойс
 7 верасня (вечар) да 9 верасня ўключна — свята Шміні-ацэрэс і Сімхас-Тойра, завяршэнне восеніскіх святаў і пачатак новага чытання тыднёвых раздзелаў Торы
 8 снежня (вечар) да 16 снежня ўключна — святочныя дні Ханука ў памяць вызвалення Храма з рук грэкаў і здраднікаў, ачышчэння пасля апаганьвання і новага асвячэння Храма
 23 снежня — пост Асаро-бэтэйвес

БЕЛАРУСКІ ШОУ-БІЗНЭС: КАМУ «СЛАНА»?

2011 год прынёс свае карэктывы не толькі ў палітыку і эканоміку Беларусі, але і ў сферу шоу-бізнэсу. Заканчэнне года — гэта заўсёды падвядзенне вынікаў. «Звязда» вырашыла не заставацца ўбакі і склала свой рэйтынг: аглядальнікі Ілья Лапато і Вікторыя Целяшук прааналізавалі найбольш гучныя падзеі з жыцця беларускай калясвецкай — песеннай і экраннай — тусоўкі і склалі «ТОП-10» падзей года.

1. РЭБРЭНДЗІНГ ГОДА

— Белтэлерадыёкампанія (далей — БТ). Менавіта ў 2011-м сваё існаванне спынілі тэлеканалы «ЛАД» і «Першы нацыянальны». Замест іх у айчынным тэлеэфіры прапісаліся «Беларусь-1» і «Беларусь-2».

Зрэшты, пачаць трэба з яшчэ больш важнага і ранейшага: на БТ змяніўся кіраўнік — Аляксандр Зімоўскі саступіў крэсла кіраўніка Генадзю Давыдзку — акцёру, рэжысёру і дэпутату. Цалкам лагічна, што перастаноўка выклікала і некаторыя іншыя адстаўкі — так, свае пасады пакінулі намеснікі старшыні БТ Сяргей Кухто (цяпер кіруе тэлеканалом БелМузТБ) і Аляксандр Мартыненка (пакуль што не агучвае далейшых планаў).

2. ВЯРТАННЕ ГОДА

— праект «Еўрафэст» (БТ). Пасля некалькіх, мякка кажучы, не зусім зразумелых унутраных адбораў і няўдалых выступленняў на «Еўрабачанні» адбылося тое, пра што так гучна ўсе думалі ўголас — адбор вярнуўся на «першую кнопку» ў рэчыва абноўленага тэлепраекта «Еўрафэст». Амаль 150 заявак ад выканаўцаў і аўтараў, якія захацелі ўзяць удзел у сёлетнім адборы — лепшы доказ таго, наколькі творчая тусоўка засумавала без «Еўрафэсту».

3. ПРАДКАЗАЛЬНАСЦЬ ГОДА

— Гран-пры «Славянскага базару ў Віцебску». Не трэба быць нобелеўскім лаўрэатам па матэматыцы, каб падлічыць, колькі гадоў у слаўным горадзе Віцебску праходзіць «Славянскі базар». Сёлета шаптуны ў кулуарах яшчэ задоўга да фіналу конкурсу маладых выканаўцаў прадракалі, што Гран-пры ў любым выпадку аддадуць беларускаму артысту — як жа можна, у юбілейны XX фестываль пакінуць краіну-гаспадыню без узнагароды...

Прыемна, што тытул пераможцы ва ўпартай і няпростай барацьбе ў выніку заваявала спявачка **Алена Ланская** — галасістая, таленавітая і проста прыгожая дзяўчына. У канцы 2011-га Алена, у творчым багажы якой назапасілася ўжо некалькі ўзнагарод з міжнародных конкурсаў, атрымала яшчэ больш ганаровы тытул. У свае 26 спявачка стала самай маладой заслужанай артысткай Беларусі і, такім чынам, своеасаблівай.

4. РАКІРОЎКА ГОДА

— Саша Паўлава (АНТ). Марына Грыцук (АНТ).

Саша Паўлава.

Вопыт вядучай на галандскім тэлебачанні не дапамог **Сашы Паўлавай** замацавацца на беларускім ТБ. У новым сезоне з пышнагруддай бландзінкай кіраўніцтва АНТ... не працягнула кантракт. Адпрацаваўшы на АНТ два гады, Паўлава вымушана была шукаць працу за мяжой. А вось маці траіх дзяцей, былая ўдзельніца гульні КВЗ **Марына Грыцук** на экран сёлета вярнулася. Аднак, як сцвярджае сама тэлеведучая, нікуды яна не знікала: проста «спачатку была цяжарнасць, а пасля — праца на расійскім ТБ».

5. ТУСОЎШЫЦА ГОДА

— Ганна Бонд. Калі б гэтай эпатаннай тэлеведучай БелМузТБ не існавала, яе варта было б прыдумець. Мала хто з айчынных «свецік лівіц і ливоў» здольны публічна пасмяяцца не толькі з суседа, але найперш з сябе і нават назваць сябе... дурніцай! Жонка га-

лоўнага рэжысёра Белдзяржцырка **Ганна Бандарчук** умела спалучае хатнія клопаты з працай на ТБ. «Ноч з Ганнай Бонд» не паглядзеў хіба што лянiвы (ролікі выкладваюцца ў інтэрнэт). Беларускаму ТБ яўна не халала долі здаровай эксцэнтрыкі і таго, хто пагодзіцца ўзяць на сябе ролю галоўнага фрыка. У Ганны ёсць усе шанцы заняць гэту нішу.

Каця Коба.

6. «ІНТЭРНЭТ-ЗОРКА» ГОДА

— «беларуская Барбі» Кацярына Коба. Як стаць папулярным у інтэрнэце? Сакрэтам, безумоўна, можа падзяліцца адна з самых папулярных «зорак» сацыяльных сетак **Каця Коба**, якую ў народзе ахрысцілі «беларускай Барбі». Больш за 43 тысячы (!) чалавек падпісаліся на персанальную старонку Каці «вКонтакце». Багата наведнікаў і на сайце беларускай лялькі — www.barbie.by.

Сама Каця тлумачыць папулярнасць трохі разгублена: «Мая вядомасць у інтэрнэце — гэта загадка для ўсіх, у тым ліку для мяне. Зарэгістравалася ў сетцы тры гады таму. Пасля фотаздымкі пачалі капіраваць у групы нахштальт «Прыгожыя людзі». Так усё і пачалося. У мяне мала фрэндаў — усяго тысячачка. І альбомаў толькі дзевяць...»

Як паказаў эфір з Кацяй на адным з электронных рэсурсаў, сама Каця Коба — дастаткова маральная дзяўчына. Яна хрысціянка і стараецца быць прыкладнай маці і жонкай.

7. «ПРЫГАЖУНЯ ГОДА»

— Іна Грабоўская, пераможца конкурсу «Miss Yacht Model International-2011». Беларуская мадэль з галівудскай усмешкай **Іна Грабоўская** ў барацьбе за карону «Міс Яхта Мадэль Інтэрнэшнл-2011» абышла 62 канкурэнткі з усяго свету. Між іншым, на конкурсе беларуска апынулася зусім выпадкова. Замест яе на конкурс збіралася **Ганна Малібога**, аднак тая ў апошні момант папрасіла сяброўку яе замяніць. У выніку Іна перамагла амаль ва ўсіх прамежкавых турах конкурсу і ў фінале акрамя кароны атрымала 10 тысяч долараў.

Для дзяўчыны гэтая перамога стала другой за сёлетні год: на конкурсе «Міс бікіні свету інтэрнэшнл» у Кітаі беларусцы прысудзілі тытул 2-й віцэ-міс.

Самае цікавае, што на конкурсы Іна ездзіла сама — ніякія арганізацыі, што адказваюць у Беларусі за падрыхтоўку мадэляў да падобных мерапрыемстваў, яе не рыхтавалі.

Марына Грыцук.

Іншымі прэтэндэнткамі на тытул «Міс года» варта назваць «Міс Беларусь-2010» Людмілу Якімовіч і вядучую СТБ Ірыну Ханулік-Рамбальскую. Першая заваявала тытул 1-й віцэ-міс на конкурсе «Міс Supranational» у Польшчы, а другая стала «Міс топ-мадэль» на конкурсе «Місiс свету».

8. АРЫШТ ГОДА

— Саша Варламаў. Вядомы беларускі дызайнер і экс-кіраўнік фестывалю моды і фота «Млын моды» Саша Варламаў быў абвінавачаны ў перавышэнні службовых паўнамоцтваў і 20 мая 2011 года арыштаваны. Дызайнера абвінавачваюць у прысваенні грашовых сродкаў, якія выдаткоўваліся на дзейнасць Цэнтра моладзевай моды БДУ. Паводле апошніх звестак, тэрмін папярэдняга расследавання па справе экс-кіраўніка «Млына моды» працягнуў да 19 лютага 2012 года. Сёння кіраўніком праекта «Млын моды» з'яўляецца былая вучаніца Варламава Алена Запёкіна.

9. РАСЧАРАВАННЕ ГОДА

— Нацыянальная музычная прэмія ў галіне эстраднага мастацтва. Гэта падзея абяцала стаць святам беларускага шоу-бізнэсу. Атрымалася — першым білінам. Нацыянальную музычную прэмію задумвалі, як шоу, якое аб'яднае розныя катэгорыі артыстаў, а прэмія стала проста раздачай сланоў — часткова прадказальнай, часткова вельмі спрэчнай, у цэлым — мала цікавай для саміх удзельнікаў.

Вядома, крытыкаваць — не будаваць, таму мы паспрабуем паверыць у арганізатараў прэміі, якія, прынамсі, шоу на сцэне сёлета ўсё ж зладзілі — тыя танцавальныя нумары, якія папярэднічалі адкрыццю канвертаў, сапраўды ўразлілі.

Але каб глядачы стаялі ў чэргах па білеты, а выканаўцы, пазты, кампазітары і прадзюсары — у чэргах па заяўкі, стваральнікам прэміі давядзецца яшчэ добра папрацаваць. Галоўнае, каб інтрыга прэміі не знікала задоўга да адкрыцця канвертаў...

10. «БУСЕЛ» ГОДА

— Выбраць кагосьці аднаго ў гэтай намінацыі мы не змаглі. Усё ж нараджэнне дзіцяці — заўжды радасная і хвалючая

Іна Грабоўская.

для бацькоў падзея, незалежна ад іх узросту і статусу. Таму хіба што прыгадаем і павіншваем тых артыстаў, у чые сем'і сёлета «завітаў» бусел — Вадзіма Галыгіна і Вольгу Вайніловіч (экс-удзельніца «Топлес») — з сынам, Аляксеем і Алену Хлястовых — з дачкай, актрысай і спявачку Ганну Хітрык і акцёра Сяргея Рудэню — з сынам, спявачку Жанет і беларускага асілка Паўла Сароку — з дачкай.

Культурных і «тусовачных» падзей сёлета сапраўды было шмат. Чаго варта толькі выступленні ў Мінску калумбійкі Шакры або ўкраінскіх рокараў з «Океана Эльзы» (між іншым, чым не «Ажыятаж на білеты года»?). Сваімі канцэртамі сёлета парадвалі MOBY і эпатанныя танцоры KAZAKY, англійскі дует HURTS і японская піяністка Кейко Мацуй... А ўзяць хоць бы абнаўленне «Тэлебарометра» — дробязь, а якаяна.

Новы 2012 год абяцае новыя падзеі: напрыклад, вяселле... Дзмітрыя Калдуна.

Як стала вядома зусім нядаўна, адзін з зайдзросных халасцякоў руска-беларускай прасторы Дзмітрый Калдун у новым годзе якраз збіраецца пабрацца шлюбам. З кім, дзе і як гэта будзе? Спяшацца не будзем. Падрабязнасці чытайце ў «Звяздзе» неўзабаве. Пакуль жа прычакаем новы год, які прынясе новых «сланоў».

Фота «АНТ» і з адкрытых крыніц.

Новы год па алімпійску

Планамі на святы мы пацікавіліся ў Наталлі Міхневіч, Вадзіма Дзевятоўскага і Яніны Правалінскай-Карольчык

Цэлы год яны рыхтаваліся заваёваць медалі і ўстанавілі рэкорды, зняліся ваючы сябе непаспелай працай, штурмавалі сусветныя арэны і прымушалі нас разам з імі марыць пра п'едэстал. Новагоднія святы — непрацяглы час, калі можна адпачыць ад трэніровак і дазволіць сабе... Што, дарэчы, дазваляюць сабе нашы спартсмены і як яны сустракаюць Новы год, мы спыталі ў іх саміх.

Наталля МІХНЕВІЧ, сярэбраны прызёр Алімпіяды ў Пекіне ў штурханні ядра, жонка штурхальніка ядра Андрэя Міхневіча:

— Мы звычайна адзначаем навагоднія святы дома, з блізкімі і сябрамі, часта да нас прыязджаюць мае і Андрэевы бацькі. Гэты год не стане выключэннем.

— **Якія справы будуць на сталях і каму давядзецца гатаваць?**

— Мы шмат не гатуем. Абавязкова будзе некалькі відаў салаты, хуценька што-небудзь запячом. А галоўная наша страва, якую мы гатуем штогод, — асетр. Ім займаецца непазрэдна Андрэй — сам набывае рыбу, марынуе, выкладвае. Гэта для яго цэлы рытуал.

Сярэбраны прызёр пекінскай Алімпіяды ў кіданні молата Вадзіма ДЗЕВЯТОЎСКАГА мы нечакана сустрэлі ў сталічным лёгкаатлетчным манежы. Высветлілася,

што ў Мінск на «Калядныя старты» Вадзім прывёз з дзясятка выхаванцаў Наваполацкага дзіцячага дома, з якімі спартсмен сябраваў і якім дапамагае. Дзеці наперабой хваляцца сваімі адзнакамі па фізкультуры, а мы тым часам распыталі Вадзіма пра Новы год:

— 31 снежня ў мяне будзе дзве трэніроўкі, а ў перапынку я з калегамі-адзінадумцамі паеду павіншаваць у дзіцячы дом дзядей, хворых на ДЦП. Новы год сустрэну з сям'ёй: мы з жонкай паедзем да яе бацькоў у Полацк, пасля да маёй мамы ў Наваполацк. Я сустрэнуся са сваім братам — гэта наша даўняя традыцыя святкаваць Новы год разам. Што будзе на сталях? Я вельмі люблю сельдзец «пад шубай», драпікі з мясам, курцыцу, запечаную з кашай — гэта і смачна, і карысна. Звычайна гатуе жонка або маці, але калі ў мяне з'яўляецца вольны час, магу і сам прыгатаваць. Напрыклад, леча з агародніны ў мяне зусім нядрэнна атрымліваецца...

Яніна ПРАВАЛІНСКАЯ-КАРОЛЬЧЫК, алімпійская чэмпіёнка Сіднея-2000, сустрэне 2012 год таксама разам з сям'ёй (муж Яны — спявак Уладзімір Правалінскі, яны выхоўваюць шасцігадовую дачку Настассю) і бацькамі мужа ў Оршы.

— На Новы год мы заўсёды ездзім у Оршу да маці мужа. Сёлета таксама паедзем, бо на тры дні нас вызвалюць ад трэніровак. Свякроў прыгатуе традыцыйны салат «Аліё», а мы прывязем мандарыны і шампанскае. Доўга адзначаць не атрымаецца, бо 2 снежня мы вяртаемся ў Мінск, і трэба прыйсці ў форму, каб пачаць трэніроўкі.

— **Што напісала Настасся ў лісце да Дзеда Мароза?**

— Яна ўжо не верыць у Дзеда Мароза! Таму заказвае падарункі ў бацькоў. На гэты раз папрасіла ляльку.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

Алла Мамаўшкіна да Аллены

Да доўгачаканага свята засталіся лічаныя гадзіны, і, мусіць, кожная гаспадыня ўжо вызначылася з меню і прадумвае элементы дэкору да святачнага стала 2012 года. Чым жа парадаваць Чорнага Вадзянога Дракона, каб ён як заступнік наступнага года дапамагаў вам ва ўсім?

і разнастайныя ўпрыгажэнні, каб стварыць навагоднюю атмасферу. Як жа ўпрыгожыць святачны стол, каб ён зайграў новымі фарбамі?

Выкарыстайце падсвечнікі з араматычнымі рознакаляровымі свечкамі, якія вы можаце з дапамогай клею і солі самі ўпрыгожыць штучным снегам і інеем. Куфлі таксама можна ўпрыгожыць «сняжком», папярэдне акунуўшы беражок спачатку ў лімонны сок, потым у цукровы пясок.

Пафантазіруйце з галінкамі елкі: як сапраўднымі, так і штучнымі можна выдатна дэкараваць стол, выкарыстоўваючы падручныя сродкі. Але, вядома ж, галоўным упрыгажэннем вашага навагодняга стала стануць святачныя стравы і закускі, прыгатаваныя з любоўю для вашых родных і каханых!

Мне ж застаецца павіншаваць вас, дарагія мае кулінары, з надыходзячым святам. Хай новы год апраўдае ўсе нашы надзеі, здзейсніць мары, падарыць шмат радасных падзей! Здароўя вам, верныя нашы чытачы, і дзякуй, што застаяцеся са «Звездой»!

У святачным меню павінны пераважаць стравы з морапрадуктаў: крэветкі, кальмары, мідыі, васьміногі, ікра і, вядома ж, рыба (сёмга, асятрына, судак, фарэль). Усе гэтыя прадукты Дракон, як істота вадзяная, вельмі рады з вамі падзяліць. Гарачае, салаты, закускі — з гэтых прадуктаў можна прыгатаваць шмат карысных і смачных страў, якія парадуць вас і вашых сяброў.

Зяленіва (пятушка, кроп, кінза, зялёныя салаты, кітайская капуста, агуркі, зялёныя рэзька і цыбуля) у вялікай колькасці павінна актыўна ўдзельнічаць у святачным меню: і як разнастайныя ўпрыгажэнні, і ў выглядзе свежых лёгкіх салатаў з дабаўленнем агародніны і лімона.

На святачным стане-2012 павінны прысутнічаць агародніна і садавіна яркай чырвона-аранжавай каляровай гамы: мандарыны, апельсіны, памідоры, гарбуз — усе гэтыя прадукты стануць цудоўным упрыгажэннем вашага стала.

Для сервіроўкі і дэкору святачнага стала звычайна выкарыстоўваецца ўсё самае лепшае: дарагія посуд, раскошныя прыборы, прыгожыя куфлі, незвычайныя абрусы, сурвэткі

НАВАГОДНЯ ВЯРЫНЫ «ДЛЯ СНЯГУРКІ»

Вярыны — гэта закуска (салаты), якія падаюцца ў невялікіх шклянках бакалах.

Вазьміце: філе аднаго слаба-салёнага селядца, 1 сярэдні кісла-салодкі яблык, 1 маленькую цыбуліну (пажадана чырвоную), 1/4 шклянкі журавін (можна свежамарожаных), 1 сталовую лыжку ёгурту, 1 чайную лыжку соку лімона, 1,5 чайнай лыжкі цукру, кроп (галінка для ўпрыгажэння).

Філе селядца і цыбулю парэзаць дробнымі кубікамі, выдаліць асяродак. Палову яблыка парэзаць, дадаць журавіны. Здрабніць блендарам. Дадаць пару кропель соку лімона, ёгурт, цукар, узбіць блендарам да аднароднасці. Пакінутую палову яблыка парэзаць дробнымі кубікамі і абпырскаць сокам лімона. У чаркі выкладваем пластамі: селядзец з цыбуляй, яблык, яблычна-журавінавы мус. Упрыгожваем журавінамі і зяленівам кропу.

ЗАКУСКА «ХУТКАЯ»

Нам спатрэбіцца: 1—2 лімоны, 200—300 г кансерваванага вішні, шпажкі або зубачысткі.

Лімон памыць, абліць кіпенем і нарэзаць кольцамі. На шпажку нанізаць адзін край кольца лімона, затым — вішаньку, а пасля — другі край лімона. Закуску пасаліць або пасыпаць цукрам — залежыць ад таго, да чаго яна падаецца.

ХРЫЗАНТЭМА З ВАРАНАЙ КАЎБАСКІ

Вось такую прыгажосць можна прыгатаваць з варанай каўбасой.

1. Выкладзіць ў выглядзе дарожкі 18 складзеных напалам скрылікаў варанай каўбасы.
2. Скруціць з гэтых скрылікаў валік, пачынаючы рух ад згіну першага скрыліка.
3. Скручаны валік звязаць у ніжняй чвэрці пяром зялёнай цыбулі.
4. Выкладзіць вакол асяродка 12 складзеных чвэртачкамі скрылікаў каўбасы. Гэта будучы ніжняй пялёсткі нашай хрызантэмы.
5. Раскрыць пялёсткі асяродка і ўпрыгожыць зяленівам.

БАНАНАВЫ ЛІКЁР

Хачу падзяліцца рэцэптам смачнага банановага лікёру, які сама збіраюся прыгатаваць сябрам на Новы Год і вам рэкамендую. Нягледзячы на тое, што састаў гэтага лікёру нескладаны і шмат сродкаў для яго не трэба, ён зусім не саступае дарагім лікёрам, якія не кожны можа сабе дазволіць.

Нам спатрэбіцца: 300 мл гарэлки, 2—3 буйныя бананы, 1 бляшанка згушчанага малака, 2 яйкі, 150 мл малака.

Бярэм усе інгрэдыенты і выліваем у адну ёмістасць. Бананы павінны быць вельмі салодкімі, таму браць трэба такія, лупіна якіх ужо крышчу пачынае чарнець. Узбіваем усё блендарам (або міксерам, папярэдне раздушыўшы відэльцам бананы), тады лікёр атрымаваецца густым і аднародным. Разліваем лікёр па куфлях, афармляем і падаем да навагодняга стала. Будзе вельмі хораша і эфектна, калі ў кожны келіх з лікёрам паставіць бенгальскі агеньчык і запаліць яго перад тым, як падаваць на стол.

ШАМПІНЬЁНЫ ФАРШЫРАВАННЯ

Для гэтай закускай грыбы варта выбіраць буйныя, шапачка павінна быць вялікай і ўмясціць у сябе начынку.

Вазьміце: 150 г шампінёнаў, 6 сталовых лыжак гарчыцы, 100 г сметанковага масла, 2 зубчыкі часнаку, пучок пятрушкі, 1 сталовую лыжку аліўкавага алею, 1/2 чайнай лыжкі чорнага молатага перцу, соль.

Падрыхтуйце 6—10 буйных шампінёнаў, пятрушку (пучок вазьміце паболей), часнок, гарчыцу і размячанае масла. Старанна прамыйце грыбочкі пад праточнай вадой, затым падсушыце. Адрэжце ад шапкі ніжнюю частку. Дробна нарэжце зяленіва, раздушыце і дадайце да зяленіва часнок, масла, пару чайных лыжак аліўкавага алею. Добрацька ўсё перамяшайце, пасаліце і паперчыце на смак. Прамажце ўнутраны бок шапчак гарчыцай (лепш з зярняткамі). Фаршыруем шампінёны начынкай з зяленіва і масла. Награваем духоўку да 180 °С. Выкладваем грыбы на бляху і запякаем на працягу 5 хвілін. Фаршыраваныя шампінёны лепш адразу падаваць на стол.

АНЕКДОТ У ТЭМУ

Свята Новага года — гэта вячэра, якая заканчваецца сняданкам.

40 працэнтам жанчын — зіма падабаецца, а 60 — не вельмі.

Тое ж апытанне паказала, што ў 40 працэнтаў жанчын ёсць футра, а ў 60 працэнтаў яго няма.

ВЯСЁЛЫ АПЕЛЬСІН

Такі апельсін зрабіць вельмі проста!

Бярэм апельсін і малюем на ім вочы. Адно — паўкруглае вялікае, а другое — вузкае — доўгае. І другое цэдру па перыметры вачэй. Потым малюем рот і гэтак жа выдаляем цэдру.

І апошні крок — па бела падкорцы выразаем зубы. Працуем вузкім доўгім нажом і нажніцамі.

Яшчэ трэба скончыць вочкі іх можна намалюваць. Але можна ўставіць масліны або цёмны вінаград.

Вось і гатовы наш вясёлы апельсін!

ДЭЛЬФІНЧЫКІ З БАНАНАЎ

Бярэм банан, хвосцік надразаем, малюем гелевай ручкай вочкі — дэльфіны гатовы!

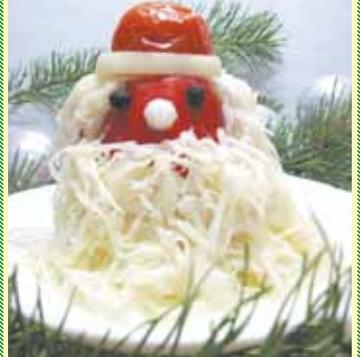
А каб было цікавей, яму ў роцік укладваем арэшак, гронку вінаграду, цукерку, паштоўку.....

ФРУКТОВЫ ПАЎЛІН

Грушу вымыць і ачысціць. З ківі зрабіць чубок, з ягадкі вінаграду — дзюбу і вочы. Астатнюю садавіну нарэзаць тоненькімі кружочкамі. У пачатку талеркі паставіць самога паўліна, а за ім веерам раскладзіць нарэзаную садавіну. З паловак вінаграду зрабіць ножкі.

ДЗЕД МАРОЗ

У перца адразаем гладаножку, выдаляем насенне, мыем. Ставім адтулінай уніз.

Ад цыбуліны адразаем кольца, кладзем яго на вярхушку перца. Зверху цыбулі кладзем палову памідора.

Робім невялікія адтуліны для вачэй і устаўляем перац гарошкам.

Робім дзірку для носа, з кавалачка капусты выразаем нос і устаўляем у адтуліну.

Выкладваем капусту, імітуючы бараду Дзеда Мароза.

КПУП «Гомельоблреклама» філіял «Эксперт-Услуга» (арганізатар аукциона) ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ 17 января 2012 года ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА в 11.00 в городе Гомеле по улице Гагарина, 20, кабинет 2-16

№ лота	Наименование и краткая характеристика объекта	Адрес объекта	Продавец имущества	Начальная цена продажи, бел. руб.	Задаток, бел. руб.
1	Изолированное помещение (пристройки) площадью 1061,0 кв.м	г. Гомель, ул. Тельмана, д. 44	Ликвидационная комиссия КПУП «Гомельский завод «Стромавтолиния»	515 569 819	50 000 000

Земельный участок будет предоставлен победителю аукциона в порядке и на условиях, определенных действующим законодательством.

Шаг аукциона — 5%. К участию в аукционе допускаются лица, которые своевременно подали заявления на участие в аукционе по форме, определенной организатором аукциона, внесли в установленном порядке задаток для участия в аукционе, зарегистрировались в журнале регистрации, представили другие необходимые документы и подписали соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Документы на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гомель, ул. Гагарина, 20, каб. 2-16 в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 от даты опубликования настоящего извещения по 13 января 2012 г. включительно.

Дополнительная информация по телефонам организатора аукциона: 8 (0232) 74 17 34, 74 89 64 и на сайте gomelobleklama.by

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов, при этом данный участник аукциона приравнивается к победителю аукциона. Победитель обязан: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в срок не позднее 20 календарных дней от даты подписания протокола о результатах аукциона; оплатить приобретаемое имущество в сроки, определенные в договоре купли-продажи, и возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т.ч. расходы по изготовлению и предоставлению участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, в течение 3 банковских дней с момента подписания протокола. Информация о затратах,

порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников до начала аукциона. Задатки, уплаченные участниками аукциона, ставшими победителями, будут учтены в счет исполнения обязательств по договору купли-продажи. Проводиться аукцион будет в соответствии с действующим гражданским законодательством Республики Беларусь, в т.ч. в соответствии с Положением Коммунального производственного унитарного предприятия «Гомельоблреклама» филиала «Эксперт-Услуга» «О порядке организации и проведения аукционов по продаже имущества и права на заключение договоров аренды нежилых помещений (их части)».

Задаток для участия в аукционе перечисляется на расчетный счет Р/с № 3012209370018 в филиале ОАО «Белагропромбанк» Гомельское областное управление, код 912, ОКПО 02975763, УНП 400071204.

І МЫ НЕ ЛЫКАМ ШЫТЫЯ,

або Як беларусы рабілі бізнэс у Сібіры больш за 100 гадоў таму

ЁСЦЬ такая ўстойлівая думка, што беларускі бізнэс яшчэ малады. Ну сапраўды, колькі тут развіваюцца нашы прадпрымальнікі — два дзесяцігоддзі. Але цікава, што жылка прадпрымальнасці ў беларусаў была даўно — узяць, напрыклад, тых нашых суайчыннікаў, якія яшчэ да Кастрычніцкай рэвалюцыі паехалі шукаць шчаслівай долі ў Сібір: некаторыя з іх сталі там даволі вядомымі бізнэсменамі. Карэспандэнт «Звязды» спісаўся па інтэрнэце з Яўгеніяй КОМЛЕВАЙ, вучоным сакратаром Інстытута гісторыі Сібірскага аддзялення РАН, кандыдатам гістарычных навук, і распытаў пра нашых землякоў-прадпрымальнікаў:

— **Давайце спачатку пра тое, як наогул беларусы аказваліся ў Сібіры?**

— Сібір заўсёды была ўнікальным рэгіёнам, дзе сутыкаліся і ўзаемадзейнічалі прадстаўнікі самых розных народаў. Ужо з XVII стагоддзя ў асваенні Сібіры разам з рускімі ўдзельнічалі і выхадцы з заходняй тэрыторыі Расіі, а таксама суседніх дзяржаў: беларусы, літоўцы і палякі. Вядома, сярод дзясяткаў тысяч беларускіх мігрантаў, якія асядалі ў Сібіры і займаліся ў асноўным сельскай гаспадаркай, дробнымі промысламі і рамёствамі, прамысловых прадпрымальнікаў і буйных гандляроў налічвалася не так і шмат. Але іх удзел у эканамічным і грамадскім жыцці рэгіёна часцяком быў даволі адчувальным.

Калі ж браць непасрэдна купецтва, то дакладна тут казаць пра этнічны склад вельмі складана з-за спецыфікі крыніц, у якіх ажно да канца XIX стагоддзя пазначалася толькі веравызнанне гільдыяцаў. Даследчыкі гісторыі сібірскага купецтва лічаць, што пераважная колькасць сібірскіх купцоў былі праслаўнымі па веравызнанні і рускімі па нацыянальнасці. Аднак сярод гэтай большасці можна сустрэць такія прозвішчы, як Белых, Багушэвіч, Галіцкой, Кравец, Малых, Крываручка, Мікуліч, Мірашнічэнка і іншыя. А яны ўжо ўказваюць на самае рознае рэгія-

нальнае і нацыянальнае паходжанне іх носьбітаў.

Прынамсі, па матэрыялах «Энцыклапедычнага слоўніка па гісторыі купецтва і камерцыі Сібіры» было выяўлена 24 чалавекі, якія, перш чым заняцца буйным гандлем і прадпрымальніцтвам у Расіі, пражывалі ў адной з пяці губерняў, якія знаходзіліся на тэрыторыі сучаснай Беларусі: Віцебскай, Магілёўскай, Мінскай, Віленскай або Гродзенскай. Сярод іх — 11 усходніх славян, 10 яўрэяў і 3 палякі. У асноўным яны прыехалі ў Сібір на мяжы XIX—XX стагоддзяў з Віцебскай і Магілёўскай губерняў.

— **Па сваёй волі ехалі ці пад прымусам?**

— Тут беларускіх мігрантаў можна падзяліць на некалькі груп: ссыльныя, чыноўнікі, якія прыехалі ў Сібір па службе, і вольныя перасяленцы з сялян і мяшчан. Калі казаць пра ссыльных, то ў такім статусе ў Сібір у асноўным прыбывалі палякі і яўрэі. Цікава, што па прыездзе на новае месцажыхарства шмат хто з іх становіўся заўважнымі фігурамі ў гаспадарчым жыцці рэгіёна. Напрыклад, Юзэф Адамоўскі (яго бацька быў арганістам у касцёле пад Бела-стокам) быў арыштаваны ў Вільні і прыгавораны да катаргі (яна потым была заменена службай у інваліднай камандзе). Пасля дэмабілізацыі з чынам калежскага рэгістратара атрымаў дазвол вярнуцца ў Польшчу, але

ён вырашыў застацца ў Заходняй Сібіры. У канцы 1850-х — пачатку 1860-х гадоў ён заснаваў тут адну з першых параходных кампаній. А ў 1861 годзе нават выступіў з ініцыятывай будаўніцтва канала або чыгункі паміж Кецю і Енісеям, каб такім чынам аб'яднаць Заходнюю і Усходнюю Сібір гандлёвымі шляхамі. Аднак у Пецярбурзе яго ідэю не ўхвалілі, бо засумняваліся, што будоўля такога маштабу можа быць ажыццэўлена прыватнай асобай. Хоць Юзэф Адамоўскі поўнасьцю браў на сябе ўсе выдаткі па каштарысе — а гэта 500 тысяч рублёў на тых грошы.

А вось буйны чыноўнік Пётр Сіверс, дваранін з Віцебскай губер-

і самавольства, якія былі ў адміністрацыйных справах: так, напрыклад, ёсць сведчанне, што ў 1879 годзе Пётр Сіверс быў камандзіраваны ў вандроўку па губерні для збору ў сялян хлеба і грошай для яго закупкі, але ён прысвоіў большую частку сабранага хлеба і 64 тысячы рублёў... Таксама па Іркуцку хадзілі чуткі, што Сіверс быў вінаваты ў ранняй смерці сваёй жонкі і яе брата — адзінага сына Базанава...

Цікава таксама, што вялізнае багацце дазваляла Сіверсу жыць на шырокую нагу і рабіць балы на 500 і больш гасцей, але пры гэтым ён быў членам шэрагу дабрачынных таварыстваў, папярчыцелем некаль-

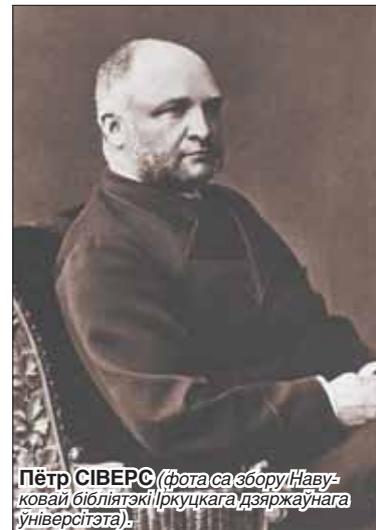
русі фарміравалі выхадцы з сялян і мяшчан, якія прыехалі ў Сібір у перафарменны перыяд у пошуках лепшай долі. І часта менавіта такія прадпрымальныя перасяленцы становіліся буйнымі прадпрымальнікамі. У якасці прыклада можна назваць мільянера, буйнога рыбапрамыслоўца на Амуре, чыцінскага купца 2-й гільдыі Рыгора Кірылава, які быў выхадцам з сялян Віцебскай губерні. У 2-й гільдыі томскага купецтва быў выхадзец з магілёўскіх мяшчан Якаў Ганцалевіч, які гандляваў хлебам і іншымі таварамі на станцыі Іжморскай Сібірскай чыгункі і стаў ля вытокаў найбуйнейшага ў Заходняй Сібіры Яйскага лесакампаната. На магчымыя беларускія карані вядомага омскага купца, члена некалькіх дабрачынных таварыстваў і шчодрога ахвярадаўца Калпакова паказвае складзенае ім духоўнае завяшчанне, дзе сярод іншых пазіцый 300 рублёў адводзілася яўрэйскай школе ў мястэчку Шклоў Магілёўскай губерні і 200 рублёў — удаве мінскага мешчаніна Яміна. Буйным омскім прадпрымальнікам стаў выхадзец з Магілёўшчыны Арон Коўлер — ён валодаў мукамольным млынам, соладварным заводам і заводам па вытворчасці фруктовых і ягадных водаў.

Былі і больш дробныя прадпрымальнікі-выхадцы з Беларусі, якія як займаліся гандлем, так і валодалі дробнымі заводзікамі ў Омску, а таксама ў Іркуцкай і Томскай губернях.

— **А што стала з прадпрымальнікамі-выхадцамі з Беларусі з прыходам савецкай улады?**

— Тое ж, што і з усімі астатнімі — рэвалюцыя, грамадзянская вайна, арышты і г. д. Хтосьці змог уладкавацца пры новай уладзе, хтосьці з'ехаў у эміграцыю. Вядома, у Сібіры (і не толькі) нашчадкі некаторых купцоў жывуць і сёння, але такіх вельмі і вельмі мала. Хоць многія проста не ведаюць сваіх продкаў, паколькі пра «буржуазнае» мінулае сваёй сям'і доўгі час было не прынята гаварыць. Але трэба адзначыць, што тэма для даследавання тут далёка не вычарпана. Яшчэ ў пачатку 2000-х гадоў была выдадзена кніжка «Нарысы гісторыі беларусаў у Сібіры ў XIX—XX стагоддзях», якая з'явілася вынікам сумеснай працы паміж нашым Інстытутам гісторыі Сібірскага аддзялення РАН і вашым Інстытутам гісторыі НАН. І нядаўна я зноў прыязджала ў Мінск, каб дамовіцца з беларускімі гісторыкамі аб працягу сумеснай працы па вывучэнні «сібірскіх беларусаў» і «беларускіх сібіракоў».

Павел БЕРАСНЕЎ.

Пётр СІВЕРС (фота са збору Навуковай бібліятэкі Іркуцкага дзяржаўнага ўніверсітэта).

Яўгенія КОМЛЕВА.

ні, апынуўся ў Сібіры па службе. У 1850-х гадах ён быў прызначаны чыноўнікам па асобых даручэннях пры генерал-губернатары Усходняй Сібіры. Ажаніўшыся ў 1860-х гадах з дачкой іркуцкага купца Базанава, камергер царскага двара, правадзейны стацкі саветнік Пётр Сіверс становіцца буйным прадпрымальнікам і золатапрамыслоўцам, дзелавым партнёрам цесця, а пасля смерці апошняга — яго галоўным нашчадкам. Ад імя іншых сунашчадкаў вядзе кіраванне ўсім гандлёва-прамысловымі справамі. Цікава, што гэты шлюб быў выгадным для абодвух бакоў: Сіверс атрымаў неабходныя капіталы, а цесць — сувязі ў вышэйшай адміністрацыі, што рабіла яго бізнэс больш паспяховым. Але трэба адзначыць, што пэўны даход Пятру Сіверсу прыносілі хабарніцтва

кіх вучэбных устаноў — напрыклад, фінансаваў будаўніцтва новых памяшканняў Дзяржаўнага інстытута, Кузняцоўскай балыніцы, тэатра, у Пермі за яго грошы былі пабудаваныя 4-класнае гарадское вучылішча і жаночая гімназія.

Не менш вядомым быў і іншы дваранін з Віцебскай губерні (калі дакладней, з Лепельшчыны) — Альфонс Паклёўскі-Козел, які ў 1834 годзе па ўласным жаданні быў пераведзены ў канцылярыю агульнага губернскага праўлення Томскай губерні, а праз два гады прыняты на службу ў штат генерал-губернатары Заходняй Сібіры. Знаходзячыся на службе, Альфонс Паклёўскі-Козел праявіў сябе і як прыватны прадпрымальнік — ён быў адзін з заснавальнікаў сібірскага параходства, буйным адкупшчыкам і вінакурным заводчыкам. Потым у Сібір прыехаў і брат Альфонса — Вікенцій Фаміч, будучы ўладальнік Марыінскіх шкларобных заводаў.

— **А што наконт простых людзей? Яны поспехаў дабіваліся?**

— Так, трэцюю, і самую апошняю групу сярод выхадцаў з Бела-

Дом Пятра СІВЕРСА (фота са збору Навуковай бібліятэкі Іркуцкага дзяржаўнага ўніверсітэта).

ФОТА НА ПАМЯЦЬ

ПАХОДЫ ў фотастудыю «Малыш» пад Новы год былі нашай сямейнай традыцыяй. Для нас з сястрычным гэта было сапраўдным святам, рыхтаваліся мы заўсёды, як на бал. Сукеначкі, банцікі, рушачкі — матуля старанна наводзіла нам марафет. Вось на здымку відаць, што сяджу я пакуль не надта ўпэўнена, але ўжо пры поўным парадзе, з яркай стужачкай у валасах. А вось мы ўдваіх: мая сястра-сонейка і я, насупленая маленькая мэма, якая сціскае яе руку. Тут я з любімым рэквізітам — слухайкай. Па фоталетапіе можна прасачыць усё маё дзяцінства. Для мяне гэта такія маячкі, што вяртаюць да тых непадробных дзіцячых уражанняў і адчуванняў.

На жаль, ёсць у маёй краіне дзяўчынкі і хлопчыкі, у якіх наўрад ці застануцца фотазгадкі пра дзяцінства. Таму што мама не зладзіць свята, не збярэ і не прычэша дзеля партрэта, таму што мамы побач няма... Выхаванцы дзіцячых дамоў не атрымліваюць таго цяпла і клопату, які дае сям'я. Але яны звычайныя дзеці: у іх такія ж шчырыя і непадробленыя ўсмешкі, такая ж прываблівае непасрэднасць і такое ж натуральнае ўменне радавацца жыццю, якія вартыя таго, каб іх захаваць у памяці.

Дзеля таго і задуманы праект «Мой фотальбом», каб у дзетак былі прыемныя моманты фатаграфавання ды і самі здымкі на памяць. Першымі трапілі на фотасесію хлапчукі і дзяўчынкі з мінскага дзіцячага дома №4. Некалькі дзён іх эмоцыі лавіў аб'ектыў. Малыя весяліліся з клоўнам. Старэйшыя хлапчыкі чыталі рэп, а дзяўчынкі пазіравалі, як сапраўдныя мадэлі. Час бавілі і на дварэ — разам

гулялі ў футбол і каталіся на арэлях. Цяпер у кожнага ёсць свой альбом, дзе знайшлося месца і здымкам з брацікам ці сястрычкай, з лепшымі сябрамі, і кадрам з паўсядзённага жыцця — урокі, прагулкі, гульні.

— Чамусьці ў некаторых сацыяльных ролях дзяцей-сірот паказваюць наўмысна няшчаснымі і сумнымі. Але гэта не так. Гэта звычайныя дзеці — рухавыя, вясёлыя і прыгожыя хлопчыкі і дзяўчынкі. І ў сілах кожнага падарыць ім яшчэ больш радасці, — перакананы **Сяргей ДАНИЛЕНКА**, спецыяліст па маркетынгу LG Electronics — кампаніі, якая арганізавала праект.

У новым годзе фотасвята завітае і ў іншыя дзіцячыя дамы ды інтэрнаты Беларусі. Будуць налета і фотавыставы, дзе кожны наведнік зможа пабачыць, якія прыгожыя нашы дзеці. Глядзіш, наступныя іх здымкі з'явіцца ўжо ў сямейным фотаальбоме...

Ала МАЧАЛАВА.

Фота Яўгеніі БЯЛЬКОВІЧ.

КАР'ЕРА І ФІНАНСЫ Ё ГОД ЧОРНАГА ДРАКОНА

Год «камандных гульняў»

2012-ы будзе годам якасці, у тым ліку ў кар'еры і працы, а таксама — годам «камандных гульняў», дзе галоўнае значэнне набывае псіхалагічная і прафесійная цэласнасць калектыву. Разумны кіраўнік у год Дракона будзе больш клапаціцца аб зладжанасці працы падначаленых, чым аб іх індывідуальным прафесійным прагрэсе і росце. А вось творчым адзіночкі, якія прывыклі арыентавацца толькі на сябе, сутыкнуцца з сур'ёзнымі цяжкасцямі ў пабудове кар'еры.

— Калі вы разлічваеце на поспех і прафесійны рост, то вам варта зразумець, што калектывны, камандны стыль працы значна паскорыць ваша прасоўванне па кар'ернай лесвіцы, — адзначыў астралаг. — У 2012-м кіраўнікі будуць падбіраць сабе тых падначаленых, якія забяспечаць перавагі камандзе ў цэлым. Падначале-

ным у наступным годзе варта асабліва ўвагу надаваць фарміраванню добрых, псіхалагічна камфортных стасункаў з калегамі. Ад таго, ці зможаце вы знайсці з імі агульную мову, наўпрост залежаць ваш прафесійны рост, поспехі і дасягненні ўсёй арганізацыі.

Па словах Уладзіміра Васюка, адным з асноўных фактараў прафесійнага росту ў год Дракона будзе адказнасць, усведамленне свайго месца і ролі ў працоўным калектыве, памножанне на гатоўнасць выконваць гэтую ролю на высокім узроўні.

— У наступным годзе ўсе мы будзем свайго роду артыстамі, — паабяцаў астралаг. — Добры артыст ад дрэннага тым і розніцца, што не толькі дасканалы ведае сваю ролю, але і ўмее выканаць яе так, каб максімальна поўна праявіць сябе.

Нягледзячы на чарговую хвалю сусветнага крызісу, якая для многіх звучыць магчымасцю атрымаць істотны прыбытак, той, хто сапраўды хоча зарабляць грошы, — абавязкова атрымае такую магчымасць. Галоўнае — не пераацэньваць сябе і хутка рэагаваць на змяненне сітуацыі, карайце кажучы, адпавядаць моманту і абстаноўцы, а не намагацца перайначыць іх пад сябе.

— Наступны год будзе перыядам дыктату працадаўцы, — папярэджае Уладзімір Васюк. — Больш за тое, з улікам фінансава-эканамічнай сітуацыі можна сцвярджаць, што ў бліжэйшыя дванаццаць месяцаў у кожнага працадаўцы з'явіцца багаты выбар прэтэндэнтаў на працаўладкаванне з ліку кваліфікаваных кадраў.

Асаблівае значэнне ў надыходзячым годзе набудзе ўменне скарыстацца спрыяльным момантам. Скажам, калі вам выпадзе шанец палепшыць матэрыяльны дабрабыт, памятайце, што другога такога шанцу за ўвесь год можа быць і не трапіцца. Трэба «каваць жалеза, пакуль гарача».

Галоўнай небяспекай 2012 года стане ўнікальная спакуса, якой змо-

гуць пазбегнуць толькі вельмі моцныя духам асобы, — спакуса зрабіць матэрыяльны каштоўнасці самамэтай. А вось праяўляцца яна можа ў крайнасцях. Для адных крайнасць будзе прыхаваная ў занадта лёгкіх грошах. («Вельмі часта ў людзей, якія пачынаюць хутка, лёгка і шмат зарабляць, псуецца характар і адносіны з навакольнымі, — тлумачыць астралаг. — Грошы становяцца мэтай жыцця і падмяняюць сабой іншыя чалавечыя каштоўнасці»). У другіх крайнасць праявіцца ў недахопе сродкаў. Грошы і маёмасць пачнуць хутка «выслізгваць з рук», і як вынік, захаванне належнага матэрыяльнага становішча стане для такіх людзей самамэтай.

— У бліжэйшыя дванаццаць месяцаў грошы не павінны стаць для чалавека галоўным аб'ектам памкненняў, — падкрэсліў Уладзімір Васюк. — Інакш на змену дасягненням і перамогам у матэрыяльна-фінансавай сферы можа прыйсці крах. Важна разглядаць грошы як сродак вырашэння праблем і задач, а не як сэнс жыцця. Трэба, каб не грошы кіравалі вамі, а вы — грашыма.

Скараціць дарогу да шчасця

Наступны год надзвычай спрыяльны для адукацыі і самаадукацыі — у самым шырокім сэнсе. А тыя, хто лічыць, што яму няма чаму вучыцца, — асуджаны на няўдачу.

Цікава, што вывучэнне станоўчага вопыту можа стаць найважнейшым фактарам поспеху і на любоўным фронце.

— Не бойцеся пытацца ў тых, хто пражыў шчаслівае жыццё, стварыў гарманічную сям'ю і моцны шлюб, як у іх гэта атрымалася, — раіць астралаг. — Назапашваць станоўчы вопыт іншых людзей — значыць стварыць трывалы заслон непрыемнасцям і праблемам. Памятайце класіка: «Усе пары шчаслівыя аднолькава і няшчасныя па-рознаму». Новы год дапаможа скараціць дарогу да шчасця, вывучаючы досвед іншых, шчаслівых людзей.

Звяртаем увагу на тое, што вывучэнне чужога станоўчага досведу можа спатрэбіцца і для ўмацавання здароўя.

— У год Дракона ніхто, акрамя вас саміх, не ў сілах надаць арганізму імпульс аздараўлення, ніхто, акрамя вас саміх, не ў сілах пазбавіць вас ад хвароб. Доктар можа паказаць шлях збавення ад хвароб, але агульны стан здароўя будзе залежаць ад вашага ладу жыцця. І наступныя дванаццаць месяцаў вельмі спрыяльны для сур'ёзных перамен у гэтым кірунку. Самае галоўнае — адказа паставіцца да здароўя, вытрымліваць рэжым — рэгулярна рабіць перапынкі ў працы, правільна харчавацца. Бізуном 2012 года будуць кішэчныя інфекцыі, праблемы са стрававальнай сістэмай, таму людзі, схільныя да такога роду праблем, павінны быць асабліва асцярожнымі з ежай.

Гараскоп на 2012 год па знаках Зодыяка ад Уладзіміра ВАСЮКА

АВЕН

Для вас наступны год будзе вылучацца актыўнай энергетыкай. Вам кожны дзень прыйдзецца рабіць нялёгка выбар паміж барацьбой і пасіўным стаўленнем да навакольнай рэчаіснасці. Кар'ерны рост магчымы пры ўмове ўважлівага планавання сваіх дзеянняў. Апроч таго, добры план спатрэбіцца не толькі ў працы, але і ў асабістым жыцці. Для таго, каб дасягнуць шчасця, трэба дакладна ўяўляць, што гэта такое. Можна чакаць істотнага палепшэння матэрыяльнага дабрабыту, рэалізацыі шматлікіх планаў і надзей. Але самае галоўнае — парадак у думках. Ад таго, наколькі вы зможаце яго прыйтрымліваць, і будзе залежаць якасць перамен, якія з вамі адбудуцца.

ЦЯЛЕЦ

Жыццё адкрые перад вамі шмат напрамкаў, дзе вы зможаце дасягнуць поспеху. Але толькі ад вас залежыць, ці захочаце вы скарыстацца прапанаваным шанцам. У вас з'явіцца добры магчымасці змяніць працу, атрымаць дадатковую адукацыю. Ваш круггляд пашырыцца. Але самае галоўнае — жыццё дасць вам адчуць, што такое шчасце. Крышачку намаганняў у асабістым жыцці — і можаце разлічваць на рэалізацыю самых смелых мар і надзей. Самай значнай перашкодай на шляху да шчасця будзе недахоп веры ў сябе і ў сваю шчаслівую зорку. Вы ў гэтым годзе будзеце і крыніцай натхнення (для сябе і не толькі), і выканаўцам глабальных перамен і трансфармацый.

БЛІЗНЯТЫ

Варта быць гатовым да значна больш хуткага развіцця падзей, чым у папярэднія гады. Жыццё паставіць перад вамі шэраг пытанняў, на якія давядзецца адказаць. Вызначыцца нарэшце з тым, хто вы, кім з'яўляецеся. Год Дракона падорыць новыя магчымасці кар'ернага і прафесійнага росту. Ён жа запатрабуе адказных паводзін перад роднымі і блізкімі. Гэта выдатны год для сур'ёзных змен у асабістым жыцці, адносінах з супрацьлеглым полам. Вам нельга забывацца

пра здароўе. Каб захаваць яго на належным узроўні, трэба правільна арганізаваць лад жыцця. Паспрабуйце разумна распараджацца грашыма. Калі мы становімся больш багатымі, то рэдка задумваемся аб тым, што маёмасць даецца нам для вырашэння пэўных задач.

РАК

Прагрэс будзе залежаць ад таго, наколькі добра вы ведаеце сябе. Каб зразумець, куды трэба рухацца, прыслухайцеся да сябе. Пачуцці і інтуіцыя ніколі вас не падманваюць. Прышоў час авалодаць сэрверамі не толькі цела, але і сваёй свядомасці, псіхікі. Калі будзеце спадзявацца толькі на сябе, то шчасце і поспех абавязкова стануць пастаяннымі спадарожнікамі вашага жыцця. Істотна памяняюцца адносіны ў сям'і. Сябры будуць прыслухоўвацца да вашай думкі. Для многіх вы станеце прыкладам для пераймання. Але толькі ад вас залежыць, якім будзе гэты прыклад — пазітыўным або негатыўным. Менавіта цяпер ад парадку ў думках, упэўненасці ў сабе і будзе залежаць ход і логіка развіцця падзей. Не дазваляйце нікому кіраваць вашым жыццём.

ЛЕЎ

Каб пражыць год добра, трэба імкнуцца яго так пражыць. Падзеі будуць развівацца ў поўнай адпаведнасці з вашымі сапраўднымі намерамі. Калі нешта не атрымліваецца, варта перагледзець свой унутраны настрой, бо навакольная рэчаіснасць — гэта толькі адлюстраванне нашай унутранай рэчаіснасці. У вас з'явіцца выдатныя магчымасці атрымаць поспех у справах. Матэрыяльны дабрабыт можа быць забяспечаны разумным распараджэннем маёмасцю. У вачах сваякоў і блізкіх вы станеце надзеяй на ажыццяўленне самых патэмных планаў і намеру. Вы зможаце стаць лідарам у кар'еры і працы. Для гэтага трэба паспрабаваць стаць правадніком інтарэсаў калектыву, а не сваіх асабістых. Прыслухоўвайцеся да цела — недаравальна ігнараваць яго сігналы аб магчымых хваробах і збоях. Шматлікія паездкі і вандроўкі, якія адбудуцца ў новым годзе, ажыццявіць пераварот у вашай свядомасці і ладзе думак.

ДЗЕВА

Выдатны год, які запатрабуе актыўнай жыццёвай пазіцыі. Актыўнасць трэба праявіць пры вырашэнні пытанняў кар'ернага росту, урэгулявання адносін з блізкімі. Нельга спадзявацца на ўзаемнасць, калі пасіўна чакаць, што вас пакахаюць. Не бойцеся праяўляць любоў і пяшчоту, тады атрымаеце тое ж у адказ. Для вас сакрэт поспеху ў год Дракона — ва ўменні першым рабіць новы крок насустрач дасягненням, насустрач вырашэнню важных задач і праблем. Калі мы не імкнёмся апырэдзіць жыццё, то яно абавязкова абгоніць нас. Паспрабуйце быць палепшым да памылак іншых людзей. Самае галоўнае, каб не вы іх рабілі і выносілі правільныя ўрокі з перажытых падзей. Зараз вельмі шмат што вам па плячы. Але не толькі ўсведамленне магчымасцяў, але і актыўныя дзеянні па іх рэалізацыі дазваляць карэнным чынам памяняць жыццё.

ШАЛІ

У наступны год супрацьпаказана стаць на месцы. Якімі б ні былі акалічнасці, варта памятаць, што рух і ёсць само жыццё, а самая важная форма руху — ёсць праца думкі. Калі пачынаеце больш думаць, разважаць, старанна планавать свае дзеянні, то поспех прыйдзе з найменшымі намаганнямі. Многія блізкія і родныя запатрабуюць вашай дапамогі, падтрымкі. Сёлета з'явіцца шанец добра зарабіць, адправіцца ў падарожжа або змяніць месца жыхарства. У працы і кар'еры шмат што будзе залежаць ад выразнасці і дакладнасці вашых дзеянняў (а яны вынікаюць з усведамлення далёкіх і бліжэйшых перспектыв). Памятайце: для таго, каб нарадзіліся новыя магчымасці прагрэсу і росту, трэба ўмець правільна марыць. Чым вышэй будзе думка, тым больш глыбіннымі будуць трансфармацыі ў гэтым годзе.

СКАРПІЁН

Год дракона запатрабуе ад вас успрымаць рэальнасць такой, якой яна з'яўляецца на самой справе. Па магчымасці найлепшым чынам выкарыстоўвайце бягучы момант. Памятаеце, што толькі тут і ця-

пер можна зрабіць сваё жыццё лепшым. Сустрэкаючы перашкоды, не спадзявайцеся на дапамогу іншых людзей. Усё, што можна зрабіць самому, — рабіце самі. Навакольныя будуць ставіцца да вас добра, калі вы будзеце добра ставіцца да сябе. З ўмення заўважаць лепшае, што вам уласціва, будуць нараджацца новыя магчымасці прагрэсу і росту. Здароўе будзе патрабаваць разумнага стаўлення да ежы, размеранага ладу жыцця. Не вырашайце свае маёмасныя праблемы за кошт родных. Пройдзе час, і іх дапамога спатрэбіцца вам не менш, чым цяпер ваша дапамога патрэбна ім.

СТРАЛЕЦ

Сёлета ўсё будзе важна і ўсё будзе галоўным. Калі вы жадаеце поспеху, то памятайце: для вас дробязяў не бывае. Жыццё справядлівае, але наша разуменне рэчаіснасці можа быць недасканалым. Самае галоўнае цяпер — выявіць лепшыя закладзеныя ў вас якасці і ўласціваасці асобы. Рост і прагрэс магчымы толькі праз усведамленне пазітыўных бакоў рэальнасці. Песімізм ужо не ў модзе. Год Дракона можа прынесці сур'ёзныя перамены ў асабістым жыцці. Стан спраў у кар'еры і працы будзе залежаць ад таго, наколькі вы зможаце знаходзіць агульную мову з начальствам. Падкрэслім, што поспех у кар'еры не будзе выпадковым, а стане вынікам пастаяннай працы. Выдатны год для таго, каб умацаваць адносіны з блізкімі і роднымі. Паспрабуйце правільна распарадзіцца маёмасцю. Нармальны прыбытак сёння — гэта лепш, чым туманныя перспектывы звышзаробку — у будучыні.

КАЗЯРОГ

Падзеі года будуць развівацца так, як вы лічыце патрэбным. Але не кожны чалавек можа ўсвядоміць тое, што ж на самой справе яму патрэбна. Таму больш назірайце і супастаўляйце свой унутраны стан са знешнімі пераменамі. Трэба навучыцца жыць днём сённяшнім, бо ў ім схавана сутнасць праявы будучыні і вынік мінулага. Няхай вас не паляе павольны кар'ерны рост. Самае галоўнае цяпер — замацаваць

дасягнутае, навучыцца абараняць заваяваныя раней пазіцыі. У самых цяжкіх сітуацыях будуць прыходзіць на дапамогу сябры і сваякі. Не забывайцеся пра ўласнае здароўе. Год унікальны тым, што планеты і зоркі дадуць магчымасць пазбавіцца ад шматлікіх хвароб. Але для гэтага трэба праявіць элементарную ўвагу да свайго цела. Чым бліжэй да канца года Дракона, тым лягчэй будзе вырашацца праблемы ў асабістым жыцці.

ВАДАЛЕЙ

Вельмі актыўны і адказны год. Ніхто, акрамя вас саміх, не зможа зрабіць жыццё лепшым. Прышоў час узяць кіраванне лёсам у свае рукі. Паспрабуйце надаваць больш увагі жыццю родных і блізкіх. У самыя цяжкія часы яны будуць здольны аказаць вам дапамогу і падтрымку. Магчымасці прагрэсу і росту будуць з'яўляцца самі сабой. У вас паўстане выбар паміж працай, якая добра аплачваецца, і перспектывай заняцца любімай справай. Можна чакаць яркіх праяў пачуццяў з боку супрацьлеглага полу, але вам варта памятаць аб адказнасці за тых, каго палюбілі вы, і хто любіць вас. Выдатны год для сур'ёзных перамен ладу жыцця, умацавання здароўя.

РЫБЫ

Новыя магчымасці прагрэсу вам забяспечаць вашы здольнасці, якія вам неабходна прымяніць на практыцы. Здольнасць засяроджвацца на галоўным, памножаная на настойлівасць, будзе ствараць цуды. Разумна ўкладайце грошы і распараджайцеся маёмасцю. Выдатны год для набыцця нерухомасці, атрымання новай адукацыі. Паспрабуйце быць больш уважлівымі да родных — любячыя праблемы можна вырашыць за сталом перамоў. Кар'ерны рост верагодны, калі вы добра разумеце лад думак начальства і калег. У год Дракона трэба быць гатовым мяняць сябе так, як таго патрабуе навакольнае асяроддзе. Калі вы не будзеце лічыць сябе ахвярай акалічнасцяў, то наступныя дванаццаць месяцаў пройддуць з пазітыўнымі зменамі.

Інга МІНДАЛЁВА.

ТАТАВА ДАЧУШКА

(Заканчэне. Пачатак на 1-й стар.)

Ілья Абрамавіч Інашвілі родам са старажытнай сталіцы Гродна. Але ён вялікае любіць Беларусь, і што ў тым часе, як служыў тут у войску пад Магілёвам, і пасля яму вельмі часта прыйдзецца, каб наведваць сваіх саслужыўцаў — сяброў. У адзін з такіх прыездаў даведаўся, што пачаўся вайсковая вайна. Даведзе не было вядома, што адбываецца ў Гродне, бося і перапыналіся заставы ў Беларусі, таму там усё супакоіцца і нежыцьцёва. Ён і застанецца, уладкаваўся на працу. З тых часоў і жыў тут — ужо 19 гадоў. У Навограда жыў нейкі час, градаваў у Дзмітрыйскім, а ўжо разбіў па дрэве ды чытанне. Але мяцельны абставіны змяніліся. Ілья Інашвілі пераехаў у новы горад, але на пачатку жыцця і неабавязна выхадзіў атрымаць грамадства Беларусі.

Боля за гэта гадоў таму ў Мінску ён пазнаёміўся з Людмілай Міхайлаўнай. Ілья Інашвілі на той час быў сабыдны мучыцца. Людміла таварыш — не так дурно развіталася з першым мужам, мела дачку. Яе кахалі — сустраля дзве саміты. Сталі жыць разам. Але рэспубліка адносна не сталі, бо кожны з іх ужо вядзі, што самі па сабе шчыры, на жаль, не здоліны завульва чалавечыя адносіны. У вясну 2005-га ў Ільі і Людмілы нарадзілася дачка.

Ілья быў на самым небе ад радасці. Яго сын ужо быў дарослым, яны жылі ў розных гарадах, а тут дачушка маленькая з'явілася ўжо ў даволі пазняе ўзросце ды стала для яго сэрца жадна. Новазачыненны бацька разам пайшоў для рэгістрацыі па месцы жылства. Пасля — яны сталі быць грамадзянамі ў Аголіна. Але ў

вядома чым пра гісторыю, калі мужчыны даведваюцца пра дачку, наадварот, змяняюць збожчы. Праца, час ад часу грамадскае абмеркаванне выклікае гісторыю жонкі-небудзь талі, не дазваляюць горад пачаць дачку з сабой пачаць размова. Таму што ў нас жонкі і роўнае перад законамі паміж мужчынамі і жанчынамі, але калі справа закідваць пра дачку, то жанчыны аказваюцца «богачы роўныя». І гэта ў сітуацыі законных. А тут гэта аказваецца на два законны, але жонкі і пазна, змяняюць направак станаў. Толькі вось атрымаўшы адмыну ў судзе адзін раз, бацька зрабіў зноў крок, каб канчаткова не адзіцца, каб ад дачку Інашвілі яно ўсё-такі дабуда праўдзі і шукнае законны шлях для гэтага. Таму і пайшоў на генетычнае экспертызу, сам, выхадзіўшы, што не вынікі разостаўся ўсе крокі над і. Аказалася, што ў яго выхадзіў такіх экспарты... абсалютна не на што не ўплываў! Усе гэтыя ўспрымалі ў той пункт, згодна з жонкай дачушкі на момант не нараджэння адрываўна была ў шлюб. Вось што цікава: мена закон прадугледжвае, што маці, якая не ў шлюб, можа праз суд даказаць, хто бацька, і тады вынікі генетычнай экспертызы ўлічваюцца, не звязаныя на тое, і ў жанчыны той мужчыны. А мужчыны, які не ў шлюб, не можа даказаць, тама ж чыныя бацькаства, калі маці дачку ў шлюб. Што ж тады ён можа, каб стаць бацькам па закон?

— Увогуле правы на дачку можа прадказаць талі ў тым выпадку, калі заць аб бацькастве прывадылі ў адрываўна з аргументам 55-ы Кодэкс РБ аб шлюб і сямі, гэта значыць, калі маці не ў шлюб, — пазначыла Святлана Валынічанка Іжанава, за гадкаў юрыдычнай кансультацыі Лягоўскага райна.

Бацька. Яна лавіла нораў маё прозвішча, таму што я бацька. Я бацька ён шчыры. Дачушкі яго вельмі любіць.

Бяса не падарана. І ён прымае падзеі таві, маі жыва быць. З жонкай і складаным жыццём. З таві таві абставінамі — перад ім усё вуліцы разостаўся, а калі яно пачаўся, яно пачаўся, яно пачаўся.

ЦУД ЧАЛАВЕЧНАСЦІ

ДОЧКІ-БАЦЬКІ

— Марына, як тваё прозвішча?
— І-на-шві-лі! — наймысна расцягнута прамаяле дзяўчынка. Атрымліваецца вельмі ўрачыста. Нават святочна. Такое адчуванне, што ёй самой падабаецца спалучэнне імя з прозвішчам. Яна на гэтае спалучэнне цяпер мае права па законе!
— Чуецца? — з гонарам, усміхнуўшыся сказаў тата. Трошкі памаўчаў, нібыта спрабуючы адолець пачуцці, і дадаў: — Я з ёй заўсёды быў пабач, і яна выдатна ведае, хто яе тата.

І правільна зрабіла! Я і тады так думала, калі ўзялася напісаць гэтую гісторыю і таксама высветліць, наколькі пячаткі і штампы могуць паўплываць на лёс маленькага чалавека. Яны ж, вядома, могуць. Але ўсё-такі, мне здаецца, што калі звязваецца крохкае і безабароннае, яшчэ нябачнае чалавечы жыццё, то яно важнейшае і значна большае за... За ўсё! Большае за ўсё. Асабліва сёння, калі шмат якіх мамкі не нараджаюць, таму што баяцца апынуцца па-за самымі рознымі «здоровымі думкамі» і нормамаі, якія ўсталяваліся сярод людзей. Так і хочацца ўзгадаць словы аднаго з герояў старога-старога савецкага фільма з Любоўю Арлювай: «...Нараджайце хоць у крапінку, хоць у палосачку...» Дзіця, якое прыходзіць у свет, — ужо цуд. Кожнае дзіця, якое нараджаецца ў наш да болю прагматычны, эгаістычны і памешаны на зручнасцях і выгодах век, — асабліва цуд. Чалавечы грамадства, якое думае пра жыццё і далейшае існаванне, да кожнага дзіцяці павінна ставіцца так, каб замацаваць справядлівасць гэтага цуду і спрыяць памнажэнню цудаў праз яго.

Гісторыя Ільі Інашвілі і дачушкі, якая ў яго з'явілася ўжо ў сталым узросце, выклікала цікавасць чытачоў. Розныя былі меркаванні: і нормы абмяжоўвалі, і правілы, і пра тое, для чаго нам патрэбны закон, разважалі. Вядома, лепш (і правільна), калі ўсё робіцца па законе. Калі закон дапамагае людзям вырашыць складаныя сітуацыі. Але бывае так, што закон не можа прадугледзець усе варыянты развіцця справы. І тады трэба спадзявацца толькі на чалавечнасць і разуменне.

Ілья быў у роспачы: і суд яму адмовіў, і той чалавек, які запісаны бацькам, не зразумеў, напэўна, што хоча пачуць ад яго па тэлефоне нейкі чалавек, што ён хоча давесці. Гэта ж трэба — нават у Расію дазваняўся Ілья. Уладзімір Васільевіч Міхеенка — самая за-

ПАЧАТАК... Адзін з самых загадкавых цудаў гэтага свету. Нібыта ўсё наноў, усё можна павярнуць, як хочаш, і насамрэч усё ў тваіх сілах, калі нешта пачынаеш. Ты адчуваеш гэтыя сілы, і іх яшчэ мацу радасць пачатку, энергія пачатку. Школа, урок фізікі, закон захавання энергіі. Выдатна яго памятаю: энергія не ствараецца і не знікае. Закон, які дзейнічае ў прыродзе, напэўна, справядлівы і да адной з формаў жыцця на гэтай планеце, ён абсалютна справядлівы ў чалавечым грамадстве. Таму што ніводная з'ява і падзея ў ім не праходзіць беззваротна, як кожны момант у жыцці канкрэтнага чалавека можа мець свой працяг. Калі не казаць пра тое, што сам чалавек — працяг яго папярэднікаў. І канкрэтны чалавек мае свой працяг — гэта яго нашчадкі.

Пачатак — гэта нейкі працяг. Адзін год пачынаецца тады, калі развітаешся з папярэднім. Дзень за днём людзі вызначаюць працяг свайго шляху. Штодня выходзіць новы нумар газеты, таму што ёсць працяг жыцця, якое адлюстроўвалі папярэднія нумары... Газета — гэта сапраўды нейкі летапіс. Ёсць выдатнае беларускае слова «жыццяпіс», калі ў цэнтры увагі — асобная гісторыя асобнага чалавека, сям'і. І сапраўдная радасць, калі гісторыя добрая альбо добра заканчваецца.

Асабліва прыемна, калі ў гэтым змож паўдзельнічаць ты як журналіст, і не проста як назіральнік, і не проста з-за прафесійнай цікаўнасці, а з думкай дапамагчы людзям. Не звязваючы на тое, што ёсць шмат спакусаў, жаданне пайсці больш простым шляхам і не брацца наогул за справы, якія здаюцца безнадзейнымі. Ды і яшчэ спакуслива-навязліва гучала ў галаве песенка адной пачварнай і злоснай істоты па імені Шапакляк: «Кто людям помогает, тот тратит время зря, хорошими делами прославиться нельзя...» Пачварка Шапакляк можа адпачываць! І справа не ў славе, а ў тым, што харошая справа можа добра скончыцца, калі шчыра перажываеш за людзей. Такой справай — добрай, але амаль безнадзейнай — мне здавалася гісторыя дзяўчынкі Марыны, «Татавай дачушкі» (артыкул надрукаваны 24 жніўня 2011 года). Прызнаюся ў тым, што зразумела за апошнія некалькі месяцаў: добрае не бывае безнадзейным. У такіх моманты найбольш ярка адчуваеш, што газета ствараецца для людзей.

гадкавая асоба з усёй гэтай гісторыі. Былы муж і афіцыйны тата Марыны. Ён аказаўся галоўным вырашальнікам гісторыі Марыны Інашвілі. Афіцыйныя паперы розных беларускіх афіцыйных устаноў да яго не даходзілі: жыве за мяжой. Размова з ім у Ільі не надта склалася. І мне звязалася не ўдалося. Гэты чалавек быў адзінай надзеяй вырашыць усё самым натуральным чынам. Інакш гэта падавалася безнадзейным.

Напэўна, газета праз свае публікацыі можа патлумачыць тое, што не надта проста сфармуляваць усхваляванаму чалавеку. І цяпер я хачу сказаць тое, дзея чаго не ў малой ступені вырашыла напісаць гэты «працяг».

Уладзімір Васільевіч Міхеенка! Дзякуй, што пачулі, што прыехалі і дапамаглі вырашыць далікатную сітуацыю па-чалавечы. Выбачайце, калі нейкія мае радкі не былі справядлівыя да вас. Але калі ў твой кабінет прыходзіць дарослы мужчына, у якога на вочы наварочваюцца слёзы пры размове пра дачушку, то мусіш знаходзіць тыя словы, якія павінны прывесці да пэўных дзеянняў.

— Калі жонка мне сказала, што Уладзімір Міхеенка прыехаў, сам патэлефанаваў ёй і прапанаваў пераафарміць Марыну, у мяне цяжар з душы спаў, — гаворыць Ілья Інашвілі. — Пасля таго, як я вычарпаў магчымасці аспрэчваць звесткі аб бацькоўстве ў дакументах Марыны, гэта мог зрабіць толькі ён. Уладзімір Міхеенка падаў заяву аб тым, што ён не з'яўляецца бацькам дзіцяці, якое нарадзіла яго жонка пасля таго, як у 1998 годзе быў скасаваны іх шлюб. З красавіка 2004 года Людміла пераехала з Быхава ў горад Дзяржынск і болей яны з былым мужам не сустракаліся, адносіны не падтрымлівалі. З'яўляцца бацькам дзіцяці, якое нарадзілася ў 2004 годзе, ён не можа. Да жніўня 2011 года ён не ведаў, што запісаны бацькам дзіцяці былой жонкі. Гэта стала яму вядома ад бя-

лагічнага бацькі, значыць, ад мяне. Ён прасіў суд выключыць запіс аб бацькоўстве са звестак аб нараджэнні Марыны. Суд яго іск задаволюў. З рашэннем суда мы з жонкай удваіх пайшлі рэгістраваць Марыну, і ўжо атрымалі новае пасведчанне аб нараджэнні.

Усё ўрэшце вырашылася па-чалавечы. Людзі, калі губляюць адно аднаго, часта не могуць дапусціць, што чалавечы шлях — самы прымыслны ў любых сітуацыях. Чалавек чалавеку — найперш чалавек, а дамовіцца заўсёды прасцей, чым цягнуць за сабой ланцуг недавырашаных пытанняў, якія рана ці позна могуць выбухнуць. Навошта?..

Шчаслівы Ілья Інашвілі дзяліўся цудоўнай навіной, а я адчувала, як дрыжаў яго голас. Нібыта загартаваны чалавек, у гадах, вопытны, але з такім трапятаннем гаварыў пра вышэйшую справядлівасць. І нелакоўся: трэба ж, каб гэтая гісторыя была павучальнай і з яе зрабілі пэўныя высновы, таму што падобныя сітуацыі ў жыцці могуць здарацца (мы, людзі, часам грашым, не заўсёды і не ва ўсім можам быць бездакорныя), але не ўсе таты вось так настойліва будуць дабівацца свайго права на бацькоўства. А дзіця — чаму яно павінна цярпець з-за гэтага?

Так атрымалася, што Марына Інашвілі (менавіта з гэтым прозвішчам) з'явілася ў свеце ўжо ў пяць гадоў. Іх з татам можна віншаваць: да канца года іх справа скончылася. А можа, неўзабаве — ці хоць бы ў наступным годзе — збудзецца мара таты паказаць дачушцы горы і мора. Няхай ведае, што, акрамя вясковых пастаральных беларускіх краявідаў, акрамя шырыні палёў і шэпту лесу, з якім яна расце на радзіме, ёсць мясціны, дзе грузінскія сваякі таты (якія ніколі яе не бачылі) прымуць яе як сваё дзіця і пакажуць, які неабмежаваны і гасцінны свет. І ўсё гэта — яе свет!..

Ларыса ЦІМОШЫК.

Дзіцячы навагодні рай: есці салодкае і глядзець у манітор

Дзіцячы дом сямейнага тыпу Кундзікавых у Клічаве наведалі з актуальнымі падарункамі міністр па надзвычайных сітуацыях Уладзімір Вашчанка і начальнік Магілёўскага абласнога ўпраўлення МНС Андрэй Пражогін. У сям'і Маргарыты і Сяргея Кундзікавых — 36 дзяцей (4 родныя, а астатнія прыёмныя). Многія ўжо выраслі і пайшлі сваім жыццёвым шляхам, а цяпер у сям'і жыве 20 дзяцей ад 3 да 16 гадоў.

МНС даўно аякуе гэты дзіцячы дом сямейнага тыпу. Сёлета выратавальнікі дапамаглі Кундзікавым памяняць падлогу ў дзіцячых пакоях. А напярэдадні Новага года кіраўніцтва падаравала камп'ютарны манітор і ласункі для дзяцей.

Ілона ІВАНОВА.

31 снежня — залаты юбілей у **Валыніцы Міхайлаўны і Віктара Віктаравіча ВАЙЦЯХОВІЧАЎ**. Дзеці, унукі жадаюць ім моцнага здароўя, бадзёрасці і дабрабыту.

НЕСПРЫЯЛЬНЫЯ ДНІ І ГАДЗІНЫ ў СТУДЗЕНІ

2, панядзелак,	19.00 – 21.00
5, чацвер,	8.00 – 10.00
7, субота,	20.00 – 21.30
10, аўторак,	1.30 – 3.30
12, чацвер,	7.30 – 9.00
14, субота,	1.00 – 11.30
16, панядзелак,	14.30 – 16.00
18, серада,	17.30 – 18.30
20, пятніца,	21.30 – 23.30
23, панядзелак,	0.30 – 2.00
25, серада,	7.30 – 9.00
27, пятніца,	4.00 – 17.30

У рытме Кубы

«Там такі дух!» — кажуць пра асаблівую атмасферу Вострава Свабоды людзі, якім пашчасціла яго наведаць. Маўляў, нідзе не ўмеюць так весяліцца і радавацца жыццю, як там. А значыць, і ў святкаванні ім няма роўных. Навошта выліваць вядро вады праз акно, чым лепш частавацца і як бавіць час у галоўную ноч года, даведаемся ад прадстаўніка самай жыццярэднай краіны — **Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Кубы ў Беларусі Альфрэда Ньевеса Партуонда**, у мінулым, дарэчы, журналіста. Зрэшты, хіба журналісты бываюць былімі?

— 31 снежня ўсе поўныя запалу. Дома праводзіцца генеральная ўборка, старыя рэчы імкнуча выкінуць. Дамы выпраўляюцца ў салоны прыгажосці і стараюцца апрануцца ў абноўкі. Мужчыны запасаюцца півам, ромам — каб усяго было ўдосталь: ноч жа доўгая! Кубінскія мужчыны, дарэчы, бяруць нават больш удзелу ў прыгатаванні святочнай вячэры, чым жанчыны: у іх шмат часу ідзе на ўборку і марафет.

— **І што гатуюць кубінскія мужчыны?**

— Гасцей пачынаем прымаць прыкладна а сямі гадзіне, частую спачатку півам, кактэйлямі, лёгкімі забурку і марафетамі бананамі, морапрадуктамі, салатамі. Прыемная гутарка, тэлевізар, нехта гуляе ў даміно, іншыя настольныя гульні. Атмасфера вельмі расслабленая. Гадзін ў дзесяць пачынаецца вячэра. Галоўная страва — парася, якое засмажваецца цалкам, падаецца на стол на вялікім падносе, і гасці сабе самі адразаюць па кавалачку. Кубінскае парася адрозніваецца незвычайным смакам і водарам. Усё ж залежыць ад таго, чым яго кармілі: у кубінскага, выгадаванага на пладах пальмы, мяса больш далікатнае і смак яго пікантны. На стале таксама павінна быць месца чорнай фасолі ці рысу з чорнай ці калёравай фасоліяй.

— **Ад чаго яшчэ, апроч смачнай ежы, атрымліваюць асалоду ў Новы год па-кубінску?**

— Удзельнікі застолля павінны крыху скінуць набранае, паварушыцца, таму ў пэўны момант сталы союваюцца ўбок і ўсе танчаць. Паўза наступае а 12 гадзіне ночы. На Кубе ёсць традыцыя, асабліва ў Гаване, слухаць залпы гармат з крэпасці Маро. Гарматныя стрэлы звычайна гучаць а 21 гадзіне, але 31 снежня — адзіны дзень года, калі яны гучаць у 12 гадзін ночы. Так ушаноўваецца Новы год і перамога рэвалюцыі. Ладзіцца феерверк, з кароткім пасланнем выступае прэзідэнт. З наступленнем новага года віншуюць адно аднаго ўсе суседзі па вуліцы і нават абсалютна незнаёмыя людзі. У святочную ноч заўжды гучная музыка, спевы пад гітару і танцы да світання.

— **Ці ёсць нейкія асаблівыя кубінскія рытуалы для навагодняй ночы, спадар пасол?**

— Выплюхваць вядро вады праз акно. Гэта адмысловае ачышчэнне дома — каб усё благое выплюхнулася разам з вадой. А ў новым годзе было толькі добрае. Ёсць і яшчэ адна традыцыя. Калі да вас на аганёк завітаў той, каго вы не запрашалі, яму трэба прапанаваць глыток рому. Гэта традыцыя старажытная, і найперш яна тычыцца ўсходніх правінцый, якія наогул адрозніваюцца павышаным узроўнем гасціннасці.

— **А як адзначаецца нацыянальнае свята на наступны дзень?**

— 53 гады краіна адзначае 1 студзеня дзень перамогі Кубінскай рэвалюцыі. Гэтае свята дадае нашаму народу патрыятызму. Нягледзячы на афіцыйны статус, аддаюць перавагу яго сямейнай частцы.

ЦІКАВЫЯ НАВАГОДНЯ ТРАДЫЦЫІ

Венсуэльцы раяць а другой гадзіне ночы абысці вакол дома з чамаданами тым, хто хоча ўвесь год падарожнічаць. А венсуэлькі лічаць за лепшае апранаць у гэтую асаблівую ноч бялізну жоўтага колеру.

Іспанцы паспяваюць з'есці па адной вінаградынцы з кожным боем гадзінніка і загадаць 12 жаданняў.

На гэты дзень звычайна не прызначаюцца нейкія афіцыйныя сходы, урад стараецца не прыўносіць суды празмернага афіцыйнага, і ўсе святкуюць у сямейным коле. Святы, якія ідуць адно за адным, робяць гэты час асабліва прывабным для турыстаў. Кубінскі энтузіязм, відаць, заразлівы. Таму наплыву турыстаў у гэтую пару асаблівы.

Дзень Кубінскай рэвалюцыі адзначаюць у сямейным коле. У сямейным коле спадара Партуонды — два Альфрэда і дзве Аліяны: першага сына на Кубе прынята называць у гонар бацькі, а першую дачку — у гонар маці. Аліяна малодшая — журналіст, а Альфрэда малодшы — музыка.

Гэты здымак пасла — найлепшае пацвярджэнне вясялага норава і гарахага тэмпераменту кубінцаў.

— **Колькі беларусаў сёлета наведала Кубу?**

— Больш за тысячу, магчыма, паўтары. Радуе, што кожны год іх колькасць павялічваецца, і яна стабільна на трэцім месцы — пасля рускіх і украінцаў, колькасць насельніцтва ў якіх, заўважу, значна большая. Турыстычны бум у Грэцыю, Турцыю, Егіпет спадае: многія пачынаюць шукаць экзотыку, і на Кубе яны яе знаходзяць. Тут багатая гісторыя, рэвалюцыя змяніла сітуацыю на цэлым кантыненте, жывая культура, гасцінны народ, прыемны клімат. Атмасфера камфортная: няма наркатрафіку, спакойная крывагагенная сітуацыя, абсалютная свабода турыста ў нашай краіне. Сёлета мы прынялі амаль 3 млн гасцей.

— **Многія хваляць непаўторны кубінскі дух: у чым ён заключаецца і як яго ўдалося стварыць?**

— Кубінцы вельмі адкрытыя, любяць пагутарыць, маюць іскрамётнае пачуццё гумару, схітраюцца смяцца нават з праблем. Для кубінца натуральна дэманстраваць адвагу, смеласць, любоў да Радзімы і быць адначасова рамантычным і адважным, пшчотным і смелым. Кубінцы вельмі простыя, яны не надаюць столькі значэння матэрыяльнаму, які іншыя народы. Быць кубінцам — гэта своеасабліва форма жыцця на востраве. Я заўжды кажу, што жыць на востраве — гэта як плыць на караблі: усе пасажыры ўсведамляюць, што судна можа пайсці на дно. Таму мы ўсе адчуваем братэрства. Дапамога званку можа не паспець, мы самі павінны быць дапамогай адно аднаму. І няважна, хто твой сусед — колер скуры ці веравызнанне не маюць значэння — усё адно кубінец. Кубінская рэвалюцыя ўмацавала ў нашым народзе гэта адчуванне — яна дала магчымасць абсалютнай большасці людзей адчуваць сябе свабоднымі і мець роўныя правы з астатнімі. Відавочная прастата кубінцаў дазваляе нам не быць ні шавініс-

тамі, ні нацыяналістамі і не адчуваць сябе пупам зямлі. Ёсць вядомы кубінскі выраз: «Ты што, хочаш адчуваць сябе пупам зямлі?». Гэтак жа вядомы, як выраз нацыянальнага героя Кубы Хасэ Марці: «Уся слава свету ўмяшчаецца ў зярнятку рысу».

— **Што агульнага заўважлі ў характары беларусаў і кубінцаў? А чым кардынальна адрозніваемся?**

— Абодва народы працалюбівыя, простыя, гасцінныя, адкрытыя, і, дэманструючы пачуццё сяброўства, яны робяць гэта шчыра. Адрозненні, безумоўна, у тэмпераменце. Кубінец можа за адну хвіліну выразіць і смутак, і весялосць. Беларусу, каб перайсці з аднаго стану ў іншы, патрэбны час. Кубінец можа лёгка пераклучыць сваю ўвагу на жанчыну, а беларус, здаецца, будзе доўга разважаць, ці варта гэтым займацца. Кубінцу ўвогуле ўласціва гаварыць кампліменты, заляцацца да жанчыны.

— **Чым можа прывабіць кубінскага гасця Беларусь?**

— Патэнцыйныя турысты — найперш тыя, хто тут вучыўся. У іх настальгія. Гэта тысячы і тысячы людзей. Беларусам ёсць што паказаць. Унікальная Белавежская пушча з непаўторнымі зубрамі. Прырода тут абсалютна іншая, чым на Кубе. Там не пабачыш снегу, апроч як у кіно. У Беларусі слянная гісторыя — гісторыя народа, які пастаянна падвяргаўся нашэсцям і аказваў супраціўленне. Захаванае насуперак усяму культурнае багацце дарагога каштуе і выклікае павагу. У любога турыста, які думае пра ўсё гэта, дастаткова матывацыі, каб наведаць Беларусь.

— **Надыход Новага года — час для жаданняў. Што б вы загадалі для беларуска-кубінскіх адносін налета?**

— Каб негатыўныя моманты ў эканоміцы прайшлі як мага хутчэй, каб у нашых дамах заўжды былі шчасце, здароўе, а паміж усімі людзьмі захоўваліся добрыя адносіны.

Ала МАЧАЛАВА.

Фота з сямейнага архіва пасла.

Як спадабацца Чорнаму Дракону?

Рэчы, без якіх не абысціся ў навагоднюю ноч

Асаблівую ўвагу астралагі надаюць прычоскам. Таму абавязкова трэба прадумаць не толькі, у чым сустракаць Новы год, але і якія зменны ў знешнасці зрабіць у салоне прыгажосці. Спраўднім трэндам навагодняй ночы сталі пасмачкі валасоў, пафарбаваныя ў любімыя колеры Дракона. Калі вы не прыхільнік кардынальных перамен знешнасці, дастаткова затаніраваць некалькі локанаў ці ўплесці ў прычоску яркія стужкі. І не трэба забываць пра золата: лак для валасоў з блэсткамі не толькі створыць святочны вобраз у навагоднюю ноч, але і прыцягне ўвагу Дракона.

Уладальніцам доўгіх валасоў стылісты раяць пышныя прычоскі: непакорная капа валасоў, якая хавае карпатлівую працу майстра і бездань тэмпераменту ўладальніцы. Яшчэ адзін варыянт для доўгіх валасоў — мяккія хвалі ў стылі перадваенных галівудскіх часоў з томнымі прыгажунямі, якія назавяду застануцца эталонам жаночасці і спакусы. Коскі і ўсемагчымыя пляценні застаюцца адным з модных трэндаў некалькі сезонаў запар, таму і навагоднюю ноч яны бліскача дапоўняць ваш вобраз.

Згодна з легендамі, яшчару падабаліся прывабныя жанчыны,

таму карыстайцеся яго слабасцю! Дадайце да ўбору крыху спакусливасці, і ўдача ў ваших руках! Усемагчымыя выразы, дэкальтэ, разрэзы, адкрытая спіна дадуць вам дадатковыя балы ў барацьбе за схільнасць сімвала года — самыя адкрытыя строі можна надзець, сустракаючы год Воднага Дракона.

Калі гаварыць пра тканіны, аддайце перавагу дарагім матэрыялам, якія выглядаюць шыкоўна, для гэтага выдатна падыходзіць атлас і аксаміт. Нядрэнны варыянт — стануць сукенкі са струменістых тканін: шыфону, шоўку.

Для мужчын правілы падбору

гардэроба ў навагоднюю ноч аналагічныя. Чорны касцюм, жоўты гальштук, дарагая шаўковая сарочка і запінкі з каштоўных металаў — вось ідэальны вобраз «ўлюбёнага» Дракона.

Галоўнымі ж фактарамі удачай навагодняй ночы з'яўляюцца добры настрой і ўпэўненасць у сабе. Дракон прынясе ўдачу толькі таму, хто ўмее радавацца жыццю, адчуваць сябе на вяршыні поспеху, свяціцца ад шчасця і дарыць добры настрой усім навакольным. Каралі і каралевы жыцця, 2012 год Дракона — гэта год для вас!

Падрыхтавала Алена КРАВЕЦ.

Святочны феерверк працягнецца 20 хвілін

Святочны феерверк ля стэлы «Мінск — горад-герой» 1 студзеня працягнецца 20 хвілін. Як паведаміў карэспандэнт агенцтва «Мінск—Навіны» дырэктар ТАА «Кальвін» Канстанцін Марозаў, шоу з яркімі спецафектамі пачнецца ў 1.30 і завершыцца ў 1.50. У яго фаннаграму ўключаны творы самых розных накірункаў — ад класікі да поп-музыкі. Традыцыйна на Новы год прагучыць і мелодыя гімна сталіцы, але ўжо ў новай апрацоўцы. Піратэхнічнае шоу з мноствам агнёў, музыкай і святлом абяцае быць не падобным на папярэдняе. Для ўзмацнення візуальнага эфекту былі набыты зусім новыя феерверачныя вырабы, якія толькі нядаўна пачалі выкарыстоўваць у краінах Заходняй Еўропы.

Арганізатары святочнага шоу ўпэўнены: пры добрым надвор'і агні феерверку людзі змогуць бачыць нават за межамі Мінскай кальцавой аўтадарогі, а пры ясным небе — з самалётаў, якія пралятаюць над сталіцай.

Ігар ГОЛАД,

«Мінск—Навіны».

